

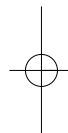
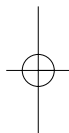
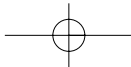
Els debats de la Fundació

núm. 8

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

*IV Conferència Nacional del PSC,
19 i 20 de novembre de 2005*

Fundació
Rafael Campalans

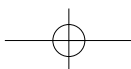
Els debats de la Fundació

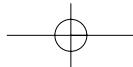
*Edita: Fundació Rafael Campalans
Via Laietana, 38
08003 Barcelona
Tel. 93 319 54 12
Fax 93 319 98 44
e-mail: fundacio@fcampalans.org
www.fcampalans.org*

Impressió: Espai Gràfic Anagrac, S.L. - Tel. 93 372 32 62

Dipòsit Legal: B-25.023-06

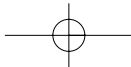
ISSN: 1579-9581

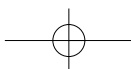
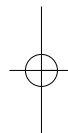
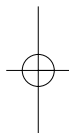

Índex

Presentació	5
I. L'Estat del Benestar avui: velles i noves necessitats, vells i nous drets.....	7
L'aposta per un model de benestar fort i una ciutadania responsable	7
El socialisme davant dels reptes de l'Estat del Benestar	11
El reforçament de l'Estat del Benestar, el finançament i la coordinació entre administracions	15
II. Educació.....	27
L'educació com a promoció de persones lliures i responsables	27
Cap a la renovació ambiciosa de l'educació	29
La dimensió social de la cultura	37
III. Salut	41
IV. Seguretat Social	51
V. Els serveis socials	57
Cap a un nou sistema de serveis socials	57

Les polítiques socials destinades a les famílies, la infància i la joventut	67
La protecció social de les persones en situació de dependència i de suport a la vida autònoma	77
La protecció social contra la pobresa	87
Execució penal i política social	92
VI. Propostes per a una nova política de benestar	95

Presentació

El document que presentem és el text de la ponència aprovada per la IV Conferència Nacional del Partit dels Socialistes de Catalunya, que es va celebrar a Barcelona els dies 19 i 20 de novembre de 2005.

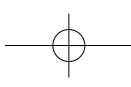
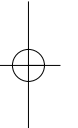
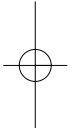
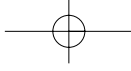
El procés d'elaboració de la ponència marc que es va portar a debat va ser dirigit per Ernest Maragall, Secretari de Programes i Conferències del PSC, i va comptar amb la participació d'experts i responsables polítics del partit, que van treballar en el marc de tres grups de treball coordinats per Joan Rodríguez.

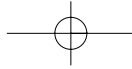
El procés de debat durant la Conferència es va organitzar en tres comissions: Valors i principis de l'Estat del Benestar al segle XXI, Educació, Salut i Seguretat Social, i Catalunya i el quart pilar de l'Estat del Benestar, i va ser dirigit per nou ponents.

La primera comissió va ser dirigida per Antoni Fernández, Carles Rivera i Núria Segú; la segona per Francesc Colomé, Laura Brunet i Isabel López; i la tercera per Esperança Esteve, Ramon Nicolau i Consol Prados.

La redacció final del document, que aquí presentem en cinc capítols, ha sigut revisada per tots els ponents, amb el suport tècnic de Gisela Vargas, analista de la Fundació, i incorpora totes les esmenes acceptades durant el procés de discussió de la Conferència Nacional.

Fundació Rafael Campalans

I. L'ESTAT DEL BENESTAR AVUI: VELLES I NOVES NECESSITATS, VELS I NOUS DRETS

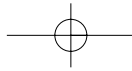
L'arribada al Govern de la Generalitat ha permès als/a les socialistes catalans/es obrir una nova etapa en la forma de governar i de construir un projecte social per a Catalunya. El nou escenari significa l'oportunitat per aplicar des de la Generalitat i a d'altres diferents nivells de l'Administració, el programa federalista teixit durant anys pel PSC i enriquit amb l'experiència en els diversos nivells de responsabilitat política en què ha participat i participa el nostre partit.

Estem implantant un projecte de reforma social i de desenvolupament econòmic i territorial que doni força a la societat catalana i la cohesioni a partir dels paràmetres que han definit tradicionalment el catalanisme d'esquerreres i progressista al nostre país. Alhora, partim de la convicció profunda que Catalunya ha de consolidar i aprofundir el seu sistema d'autogovern, com a instrument principal i primordial per aconseguir aplicar el nostre projecte social i de benestar. L'objectiu social i l'objectiu polític han d'estar i estan indistricablement vinculats i obeeixen conjuntament a la visió de present i futur que tenim per a la nostra societat.

7

L'aposta per un model de benestar fort i una ciutadania responsable

El nostre ideari segueix la tradició del socialisme democràtic, que defensa una concepció de l'individu responsable amb si mateix i amb els/les altres ciutadans/es. D'aquesta concepció se'n deriven valors universals: la llibertat, la igualtat, la fraternitat, la solidaritat, la justícia social i la pau, així com, les necessitats d'assumir i tenir cura del vincle entre individu i societat perquè garanteixi la plena llibertat de pensament, expressió i moviment a l'individu i permeti mantenir la societat com a xarxa inclusiva, motor de desenvolupament i progrés social que sustenti el nostre mode de viure.

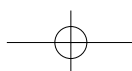
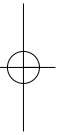
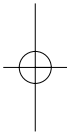
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

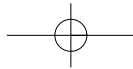
El nostre model és el model social europeu: un Estat del Benestar que combina com cap altre model mercat amb sector públic; creixement amb redistribució; esperit emprenedor i innovació amb seguretat; competitivitat amb respecte a l'entorn i cohesió territorial i social; estímul a la llibertat amb igualtat d'oportunitats.

Els i les socialistes catalans tenim l'oportunitat de passar de les paraules als fets, és l'hora de treballar, de portar a la pràctica el nostre projecte polític i de fer realitat els nostres ideals, assolir més justícia social, més igualtat i més llibertat per a tothom.

En coherència amb aquest model, els/les socialistes hem reivindicat tradicionalment l'uropeització del nostre benestar. La voluntat de ser part activa en la construcció europea sempre ha passat per la necessària equiparació del nostre Estat del Benestar amb els models de benestar més avançats d'Europa. Aquest acostament a Europa suposa d'una banda, un esforç pressupostari d'inversió i convergència en la despesa pública del PIB en polítiques socials, salut i educació; acostant-se progressivament a la inversió dels països europeus que tenen un Estat del Benestar més avançat i desenvolupat. D'altra banda, i en conseqüència, aquest acostament suposa l'allunyament del model neoliberal; el rebuig a un sistema de benestar dèbil i residual que deixa desprotegides àmplies capes de la societat, especialment les més desfavorides. És necessari revisar els esquemes keynesians clàssics, el paper de les institucions creditícies i monetàries, el rol dels sindicats i de les empreses multinacionals.

Europa s'enfronta al repte de continuar fent possible l'Estat del Benestar, per tant, de seguir fent compatible el nostre model social amb la competitivitat i el progrés sostenible. En aquesta línia, molts dels sistemes de benestar més avançats d'Europa han iniciat serioses reformes per tal de garantir la seva viabilitat. Catalunya i Espanya no són alienes a aquest context general, amb el

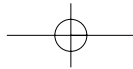

qual comparteixen part dels seus elements; però se'n diferencien en d'altres, com ara, en la despesa social a Catalunya i al conjunt d'Espanya respecte els països de l'Europa occidental. Al nostre país l'Estat del Benestar afronta els nous reptes sense haver assolit el nivell de desenvolupament que els/les socialistes desitgem i que ens equipararia als sistemes de benestar més avançats d'Europa.

Hem de tenir present que encara ens falta molt de camí per recórrer fins assolir els nivells de prestacions socials de la mitjana dels països europeus. Així, per exemple, l'Estat espanyol té un diferencial de 7 punts del PIB dedicat a prestacions socials respecte la mitjana dels països europeus. En aquest context, un objectiu fonamental ha de ser el d'anar equiparant progressivament els nostres nivells de despesa en prestacions socials amb els nivells dels països de la UE-15.

Per això, proposem abordar el futur del nostre Estat del Benestar a través d'una perspectiva reformista i basada en el realisme polític i social, tenint present tres punts de partida generals:

1. Els/les socialistes concebem l'Estat del Benestar com un gran actiu: en efecte, les polítiques que configuren el model social europeu suposen també una gran inversió productiva capaç de dinamitzar i fer més competitiva l'economia gràcies a la inversió en infraestructures, en recerca i desenvolupament; en la millora dels factors productius i, en especial, en la formació del capital humà. Cal reforçar per tant aquesta orientació, seguint les recomanacions de l'agenda de Lisboa i afavorint el paper dels emprenedors i autònoms com a generadors d'ocupació. D'altra banda, l'Estat del Benestar té un important paper redistributiu. Els/les socialistes entenem que és primordial potenciar aquest aspecte de l'Estat del Benestar com a mecanisme corrector de les desigualtats que genera el mercat, igualador d'oportunitats i reparador dels desequilibris econòmics. Les societats cohesionades en molts casos són les més productives econòmicament.

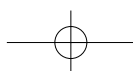
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

2. Reivindiquem el nostre compromís amb els serveis públics i amb els tres pilars clàssics de l'Estat del Benestar: educació, sanitat i Seguretat Social, als quals avui cal afegir el de les polítiques socials i la promoció de l'autonomia personal i l'atenció a la dependència. Però cal garantir i assegurar la sostenibilitat d'aquestes polítiques mitjançant mecanismes que no desvirtuïn el nostre model de benestar mantenint una xarxa de serveis d'ús públic, preveient la corresponsabilització dels beneficiaris en el finançament i en l'ús, i impulsant models de gestió que garanteixin mecanismes de control dels estàndards de qualitat.

3. Cal recordar també que les polítiques que configuren l'Estat del Benestar no poden ser, de cap de les maneres, promotores d'una cultura de la dependència i de l'abús; sinó que han de servir perquè l'individu compti amb el suport necessari i amb les oportunitats per a desenvolupar el seu projecte. És necessari potenciar i recuperar els principis d'un Estat incentivador, un Estat que vagi més enllà de la visió protectora i reguladora que tradicionalment s'ha atribuït a l'Estat del Benestar.

10

L'ampliació i la reforma de l'Estat del Benestar ha de considerar la necessitat de que els/les ciutadans/es assumeixin la seva responsabilitat en aquest nou context social. En aquest sentit, entenem que des de l'Estat es garanteixen uns drets, assolits històricament per les revolucions liberals i les lluites obreres, però que a aquests drets es corresponen uns deures que només s'assoliran amb l'exercici d'una ciutadania responsable. Creiem que les necessàries reformes de l'Estat del Benestar requereixen d'una determinada conducta ciutadana centrada en la solidaritat i en la corresponsabilitat o responsabilitat compartida amb l'Administració. És un contrasentit procurar major protecció si la ciutadania no actua de manera més responsable davant els majors riscos que suposa la complexitat de la societat actual. Per tot això, els/les socialistes apostem per l'extensió d'una cultura de la corresponsabilitat entre la ciutadania i la participació de la societat civil organitzada, de manera que esdevingui un complement indispensable al nou model de benestar i de

protecció. Aquesta cultura de la responsabilitat s'ha de promoure, també, a través de la participació de la societat en la presa de decisions i de l'exercici de la pedagogia des dels poders públics.

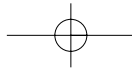
Juntament amb la idea de responsabilitat, partim de la plena consciència respecte les restriccions que planteja el model de societat industrial postmoderna. Una situació que implica rebutjar el mite del creixement perpetu, substituint-lo per la noció de sostenibilitat, derivada de dos fets inqüestionables: els recursos i les matèries primes no són il·limitats i la necessària preservació del medi ambient per mantenir un planeta habitable pels éssers vius. D'altra banda, caldrà reformar un model basat en la possessió individual de béns i serveis i avançar cap un model de consum responsable utilitzant els recursos materials i tecnològics de què disposem (en aquest sentit, per exemple, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) podrien també contribuir a un model de consum més racional i eficient). Cal un model socialment rentable i políticament viable a llarg termini.

L'Estat del Benestar pateix una sèrie de limitacions materials tant pel que fa als recursos com pel que fa als instruments de què disposa. Les ciutadanes i els ciutadans han de ser conscients d'aquestes limitacions i actuar de manera responsable respecte la resta de la societat a la que pertanyen i respecte les generacions futures.

El socialisme davant dels reptes de l'Estat del Benestar

Els/les socialistes considerem que en la Catalunya del segle XXI la garantia per a la cohesió social continua passant per un Estat del Benestar fort i modern. No obstant, aquest gran projecte polític s'enfronta avui a una doble erosió.

En primer lloc, assistim a una demanda d'extensió qualitativament i quantitativa alta del sistema de benestar. D'una banda, ha d'afrontar les

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

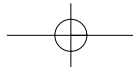
demandes no prou satisfetes d'una societat amb diverses fractures de desigualtat, tant de percepció de rendes com de desigualtats d'oportunitats que, a Catalunya no han rebut les polítiques adequades durant 23 anys de govern de centredreta. Als vells problemes de la societat catalana se n'hi han afegit de nous, que han donat lloc a nous tipus de desigualtat i han propiciat noves situacions de risc social.

Per un costat, han aparegut riscos associats als canvis en el mercat laboral fruit de la globalització de l'economia. L'evolució del mercat laboral en els últims anys s'ha caracteritzat per un cada cop major protagonisme dels processos de flexibilització i de descentralització de la producció que s'han vist agreujats per les interferències de la política industrial de l'anterior govern. Alguns d'aquests canvis que, en principi es podrien contemplar com la conseqüència lògica i racional del desenvolupament econòmic i social d'altres àrees d'arreu del món i, des d'aquest punt de vista, convenientes i necessaris, s'han transformat a la pràctica en dinàmiques molt negatives en el mercat laboral com, per exemple, l'ús continuat de la externalització i de la subcontractació, l'auge de la contractació temporal o la deslocalització d'empreses i la desregulació de les relacions laborals.

12

La progressiva precarització del mercat de treball ha incrementat les desigualtats existents en l'estructura social, originant una major polarització social i generant una gran inestabilitat laboral que ha perjudicat, especialment, aquells col·lectius que mantenen una relació més feble amb el mercat laboral.

Altres factors que poden ser de risc i hem de tenir en compte són: els canvis que s'estan produint en el model d'organització social derivats dels canvis en el model de família; l'aflorament de noves estructures de convivència; i l'increment del número de persones que viuen soles per diversos motius sense diferenciació d'edat i/o gènere que té repercussions en un ampli espectre transversal de la xarxa social. Especialment rellevant és l'envelliment de la població i el sorgiment

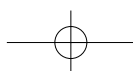
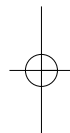
de situacions de dependència que escapen a la voluntat dels individus i que, potencialment, poden afectar tothom independentment de la seva situació en l'estructura socioeconòmica, a la vegada que són un obstacle per a la presència de la dona en un món laboral de qualitat.

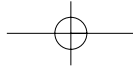
També cal destacar nous riscos associats a canvis en la composició cultural de la nostra societat com a conseqüència del fet migratori. La distància cultural entre la persona que arriba i la societat d'acollida és més àmplia que la distància geogràfica recorreguda. Cal trobar maneres per escurçar-la; per facilitar processos que evitin que els diversos col·lectius culturals que van prenent forma a la nostra societat s'articulin separadament, sense cap mena de pont i de relació amb aquells que configuren la societat d'acollida.

Estem en un context dominat per la incertesa que es troba relacionada amb la tendència creixent a crear un sistema de valors que augmenta el pes l'individualisme per sobre del bé comú. Fruit d'aquesta incertesa apareix el risc de ruptura social que podem relacionar amb el trencament de la cohesió social com a conseqüència de l'augment de les desigualtats i la manca d'expectatives d'alguns col·lectius.

Aquestes noves situacions de risc potencial generen la necessitat de conèixer-les millor i d'un plantejament molt més extens de les respostes de les institucions basat en l'anticipació als problemes i en la detecció precoç dels mateixos.

En conseqüència, cal plantejar la manera de corregir aquestes situacions d'injustícia i incertesa formulant i garantint els nous drets socials, al mateix temps que mantenim la protecció i la vigència dels drets bàsics i imprescindibles per al benestar de les persones. En aquest sentit, des del socialisme català entenem que les reformes institucionals són imprescindibles per fer front a les reformes socials que plantegen tant les velles com les noves necessitats.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Per un altre costat, no podem amagar l'existència d'un problema de sobrecàrrega de l'Estat front les necessitats i demandes de la societat postindustrial. Ens trobem davant d'una maquinària pública dissenyada a partir dels conceptes i estructures de la societat industrial. La inèrcia del seu funcionament i una certa obsolescència i rigideses estructurals es tradueixen en problemes d'agilitat per respondre eficaçment a les noves necessitats que planteja la societat. Aquests factors generen una sobrecàrrega que no s'ha d'entendre des d'una òptica conservadora que l'explicaria per un excés de funcions innecessàriament assumides per l'Estat, sinó des d'una òptica progressista: la configuració de les nostres institucions no arriba a cobrir totes les necessitats prioritàries derivades dels “vells” i dels “nous” drets socials.

Aquesta situació ens obliga a actualitzar la proposta transversal del socialisme català d'acord amb els reptes actuals, per tal de garantir el manteniment i el reforçament de l'Estat del Benestar a Catalunya sota dos principis: agilitat i reactivitat.

14

1. Una condició indispensable per aconseguir-ho és l'increment de l'eficàcia del sector públic entesa des d'una perspectiva social. Les institucions públiques han de ser capaces de produir més benestar i més servei públic per cada unitat d'esforç realitzada per la ciutadania a través de l'Estat, el que significa augmentar la productivitat del sector públic. Igualment, el reforçament del benestar al segle XXI passa per configurar unes institucions més àgils, més dinàmiques, més obertes als canvis organitzacionals. Unes institucions més eficients i més confiades en la societat, que permetin la realització correcta i sostenible de les funcions de redistribució i cohesió social entre els agents públics i els agents socials, basada en l'assoliment d'objectius i en l'avaluació continuada dels mateixos. Alhora que passa, també, per fomentar els serveis de proximitat, el treball en xarxa, l'adequació dels serveis a les necessitats de les persones i la participació activa de la ciutadania en les polítiques socials.

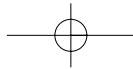
2. En aquest sentit, el projecte socialista aposta clarament per l'impuls i el reforçament de l'eficiència en les administracions públiques per tal de garantir uns millors serveis a la ciutadania i poder desenvolupar un Estat del Benestar caracteritzat per l'eficiència en el seu funcionament. En la consecució d'un sistema de benestar eficient els nous models de gestió han de garantir l'equitat en l'accés i en l'ús dels serveis, essent elements clau a través dels quals es reforci l'ocupació pública modernitzant-se i adaptant-se a les necessitats de la societat.

3. La qualitat ha de ser un altre element característic dels serveis públics. La productivitat i l'eficiència de les administracions públiques són factors fonamentals per tal de proporcionar uns serveis de qualitat i per tal de tenir un Estat del Benestar veritablement modern i desenvolupat. Cal una definició rigorosa dels estàndards de qualitat que han de complir aquests serveis amb la participació del usuaris i cal assegurar-los a través d'un control estricte. La garantia de l'homogeneïtat dels estàndards de qualitat dels serveis finançats públicament és imprescindible pel manteniment de l'equitat del sistema, així com, per la legitimació de l'existència del sector públic, l'existència d'un Estat del Benestar fort davant la ciutadania. Uns nivells elevats de qualitat suposen, a més, un reforçament del sistema en desincentivar l'ús del sector privat per una important part de la població a la vegada que això reverteix positivament, de nou, sobre la qualitat dels serveis prestats.

Els nous models de gestió hauran de ser més responsables, eficients i productius i els càrrecs públics electes hauran d'assumir un paper dinamitzador, d'impuls i de responsabilitat en la posada en marxa d'aquestes mesures.

El reforçament de l'Estat del Benestar, el finançament i la coordinació entre administracions

En aquesta situació, el socialisme català s'ha de qüestionar sobre quines són les demandes que fa la societat i quines polítiques caldrà dur a terme per

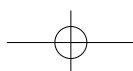
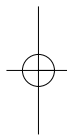
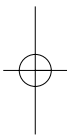
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

satisfer les necessitats i els drets (com garantir-los i universalitzar-los) sense perdre de vista les limitacions materials existents sobre les decisions que els agents públics han de prendre.

Els instruments de què disposen les institucions públiques per respondre a aquestes demandes i aplicar noves polítiques han de servir per garantir els drets i la protecció de la ciutadania davant les diferents contingències i situacions de risc amb què es trobaran al llarg del seu cycle vital de manera que gaudeixin, en tot moment, de la màxima protecció possible. L'Estat del Benestar va més enllà de la protecció i cura del més desfavorits, també cal aprofundir en l'impuls a les condicions per tal que els homes i les dones disposin de les mateixes oportunitats per desenvolupar-se personalment i professional.

La rapidesa amb què es produeixen certes transformacions en la nostra societat pot generar una sensació d'incertesa i de desprotecció molt acusada que pot tenir com a conseqüència la reticència als canvis i, a la vegada, pot portar a una societat enemiga del progrés. Davant d'això cal una resposta efectiva que passa, sense cap mena de dubte, per un retorn al paper d'un Estat fort com a principal garant de protecció de la ciutadania enfront les desigualtats que pot generar el mercat. Però es tracta d'una protecció que va molt més enllà de la simple garantia contra les agressions físiques que es propugna des de la dreta. Necessàriament el concepte de protecció que es propugna des del socialisme ha de ser més ampli, incloent els principals àmbits de la vida dels homes i de les dones.

L'Estat ha d'aconseguir la protecció dels ciutadans i ciutadanes des de la regulació, però no entenen-la com una regulació només unilateral, sinó des de l'àmplia participació de la societat civil a través de les seves organitzacions de representació d'interessos en el nivell que els correspongui i amb altes quotes de transparència. Creiem fermament en un Estat regulador que faci avançar la societat veritablement, amb la missió essencial de garantir la llibertat, esperonar

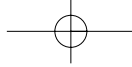
la iniciativa, i fomentar la igualtat real i efectiva. Només d'aquesta manera, aconseguint la confiança dels ciutadans en l'Estat és possible la construcció d'una societat unida, justa, solidària i cohesionada.

En aquest context, la participació dels agents socials, de la ciutadania i dels/de les professionals d'aquests sectors és l'element clau per a la corresponsabilització en la prestació dels serveis. Cal que els límits de l'acció pública en matèria social no estiguin marcats per la sola capacitat de les institucions públiques, sinó pel potencial de la coalició entre aquestes i els agents socials. Tenint present que, en cap cas, aquests agents socials poden esdevenir substituïts de l'Estat.

Millorar la participació ciutadana passa també per revitalitzar el funcionament dels òrgans de govern participats d'agències, institucions, organismes, etc. millorant-ne els instruments de planificació, gestió i avaluació i reforçant les seves capacitats d'orientació estratègica.

Una de les característiques fonamentals del nou Estat del Benestar ha de ser la flexibilitat i la capacitat d'anticipar-se i preveure les contingències que puguin sorgir, així com, la resposta àgil i adequada davant les necessitats dels ciutadans i ciutadanes. Ens trobem davant d'una societat cada cop més complexa, més diversa i plural que, per tant, presenta necessitats molt més nombroses però també molt més heterogènies i aleatòries. En aquest context, des del socialisme català creiem que l'Estat del Benestar ha de ser el suficientment flexible per donar resposta a aquestes noves necessitats posant a l'abast de les persones una oferta suficient i propera caracteritzada per una major pluralitat, augmentant la capacitat d'elecció de la ciutadania.

Només amb la garantia d'un Estat del Benestar capaç d'adaptar-se a la gran varietat de necessitats i demandes de la societat aconseguirem la veritable igualtat d'oportunitats i una societat més justa i cohesionada. La nostra actuació

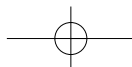
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

des dels poders públics ha d'anar en aquesta direcció, alhora que ha de fer un esforç per fomentar els valors de la solidaritat i de la igualtat com a instruments bàsics per a la consecució del progrés econòmic i social.

Evidentment, la societat ha de ser conscient de que els recursos i els pressupostos per a desenvolupar aquestes polítiques són limitats, la qual cosa ens obliga a prioritzar i repensar el paper de la despesa pública en el nou model de benestar. Hem de passar de l'assistència a la inversió. Des del socialisme català apostem per un sistema de benestar basat en les inversions en recursos socials. Fins ara, l'Estat del Benestar s'ha mostrat capaç de redistribuir riquesa però no ha aconseguit plenament garantir la igualtat d'oportunitats. Per aquest motiu des del socialisme català proposem un nou sistema de benestar que funciona a partir d'actius, no només de forma reactiva, sinó que s'anticipa i és capaç d'incidir positivament en el desenvolupament de la capacitat de les persones optimitzant els recursos disponibles.

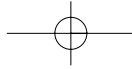
18

Prenem com exemple l'aposta per una gran inversió en escoles bressol i en educació infantil. Aquesta inversió augmenta la qualitat de vida dels infants i incideix en els seu potencial desenvolupament, el que suposa una externalitat positiva per a la societat, a la vegada que és un important factor de reducció de les desigualtats en tant que fomenta la igualtat d'oportunitats entre els infants independentment del seu origen. Alhora, aquesta inversió contribueix a augmentar la població activa en la mesura en què alleugereix les càrregues familiars, que tradicionalment han vingut assumint les dones, fent accessible a aquest sector de la població l'ocupació; incentivant així, al retorn de la inversió en forma de contribucions i ingressos fiscals addicionals. Val a dir que els mateixos efectes positius té la inversió en la resta de serveis socials, ja que, incentiva la creació de noves activitats econòmiques i d'ocupació; i crea les condicions necessàries per a que les persones desenvolupin els seus projectes de vida en llibertat i amb igualtat, el què suposa uns beneficis directes tant per a les persones com per a la societat.

Per fixar correctament una proposta viable i ambiciosa sobre els serveis i el finançament que hem de destinar, és absolutament necessari distingir entre els diferents components que acaben configurant un determinat model de benestar. En el debat polític sovint aquesta distinció no es produeix, de manera que es contraposen dos models extrems, sense distingir la varietat de matisos que la realitat permetria. En efecte, la socialdemocràcia clàssica ha defensat tradicionalment els serveis públics universals, planificats, finançats i proveïts per l'Administració. Aquest model s'ha contraposat a l'opció preferida per les corrents conservadores: la privatització dels serveis i el lliure mercat. Però, com dèiem, la realitat és cada cop més complexa i, per a cada servei, cal plantejar-se una decisió en relació a cadascun dels següents aspectes:

- El finançament de la despesa: els i les socialistes defensem un sistema en què la despesa sigui eminentment pública, ja que d'aquesta manera es fa possible l'accés universal, independentment del nivell de renda. Ara bé, la necessitat d'assumir l'increment del número d'usuaris d'aquests serveis i l'aparició de noves necessitats poden també fer recomanable la coresponsabilització dels ciutadans en el finançament dels serveis que reben per tal que aquests puguin ser destinats a un nombre major de ciutadanes i ciutadans.
- La planificació i el govern de la xarxa de serveis d'ús públic - que és la finançada o cofinançada per les administracions- és responsabilitat d'aquestes, que establiran, entre d'altres, els criteris i mecanismes d'accés, els estàndards de qualitat i vetllaran per la seva equitat, eficiència i eficàcia.
- La titularitat i/o la gestió dels serveis d'aquesta xarxa poden ser públiques o privades. Un servei de titularitat pública pot ser menys costós si la seva gestió és eficient, si bé la titularitat i/o gestió privada o d'iniciativa social pot ser més recomanable en determinats serveis i/o en determinats territoris.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

- El mecanisme d'assignació de recursos: la descentralització pot ajudar a permetre llibertat en la gestió allà on els serveis es presten a prop de l'individu, sempre garantint la igualtat d'accés als recursos i serveis dels ciutadans i ciutadanes. Quan es tracta de recursos públics, es destinaran a la xarxa de serveis d'ús públic planificats prèviament per les administracions responsables, per tal de garantir l'accés universal i l'equitat territorial. Els recursos privats es poden destinar a consolidar la xarxa de serveis d'ús públic seguint els criteris de l'Administració responsable o bé es poden emprar d'acord amb les necessitats del mercat.
- El grau d'extensió del dret d'ús o accés al servei. Els/les socialistes apostem per la universalització dels serveis, és a dir, per dotar-nos del màxim grau d'extensió en aquells serveis que considerem bàsics en els quatre pilars del nostre sistema de benestar.

20

Davant la complexitat creixent de la realitat, reivindicuem i renovem el nostre compromís amb la justícia social, la solidaritat, la llibertat i la igualtat. Cal defensar que les administracions facin possible que tothom tingui accés als serveis bàsics de benestar, garantint l'equitat en l'accés i la qualitat del servei. Estem encara molt lluny d'assolir aquesta màxima que, aplicada a cadascun dels àmbits de necessitat - tradicionals o nous - ens ha de permetre construir un discurs sòlid i sense fissures.

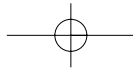
La concreció d'aquesta màxima, però, supera la simplicitat del clàssic i maniqueu debat entre més o menys Estat, més o menys despesa pública. El nostre compromís per un Estat del Benestar potent, que garanteixi l'equitat en l'accés i no generi exclusió per raons de renda, és plenament compatible amb una diversificació en les combinacions dels factors anteriorment assenyalades.

Finalment, en la nostra voluntat de millora dels serveis públics, resulta imprescindible una major coordinació entre els diferents nivells de l'Administració pública per tal de garantir l'eficiència i l'eficàcia en el funcionament de l'Estat del Benestar. És necessària una clara distribució de funcions entre els diferents nivells administratius que respongui al principi de subsidiarietat, optimitzant els recursos, tot evitant duplicitats.

Entenem que el nivell local ha de ser la primera instància en gestionar moltes de les polítiques de benestar, en ser el nivell de govern més proper a la ciutadania i, per tant, millor coneixedor de les seves necessitats i demandes i en tot cas; l'assumpció de més competències per part dels municipis haurà d'anar sempre acompanyada d'un millor i més eficaç finançament dels ens locals. La Generalitat ha d'integrar aquestes actuacions, planificar-les i coordinar-les, tot dotant dels recursos i del finançament corresponent als ens locals per tal de que no es donin diferències en la cobertura i la prestació de serveis en les diferents zones del territori.

En aquest esquema, l'Administració General de l'Estat ha de desenvolupar una funció de regulació general de les bases del benestar, que garanteixi la igualtat de serveis entre tota ciutadania, i asseguri la plena col·laboració entre els territoris i administracions de l'Espanya plural en el marc europeu. En aquest punt és necessari posar de manifest que les Comunitats Autònomes a Espanya són responsables de la major part de les polítiques de benestar, i això succeeix mentre encara no tenim la clau dels nostres ingressos. Cal, per tant, avançar cap a un sistema de finançament que permeti gaudir de més ingressos i de més capacitat normativa. En aquest sentit, per poder proporcionar més i millors serveis cal avançar cap a una política fiscal coherent amb l'augment de prestacions.

Tanmateix caldrà avançar molt en la coordinació interadministrativa per tal d'aconseguir que l'eix central del sistema sigui la persona atesa. Les administracions actants han de coordinar-se en funció de les competències que

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

tenen i s'han de posar d'acord per tal d'oferir al ciutadà el servei o recurs que en cada moment necessiti. Cal transformar el sistema actual en el qual, massa vegades, els/les ciutadans/es que requereixen atenció han d'anar d'una a altra finestra -diferents serveis municipals o de la Generalitat- per tal de cobrir les seves necessitats. La utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per facilitar la intercomunicació amb els usuaris i, sobretot, el principi de finestra única i de continu assistencial esdevenen essencials per tal de centrar l'esforç en les necessitats reals de cada persona atesa.

En definitiva, els/les socialistes manifestem el nostre compromís amb el reforçament del model social europeu i apostem per aprofundir el sistema de serveis que hauria de caracteritzar un model de benestar d'elevada qualitat. Per seguir en aquesta línia, resulta imprescindible avançar en polítiques de reforma i consolidació, basades en els següents eixos:

22

- 1.- El personal que presta els serveis i la forma en què aquests són prestats.
- 2.- La possibilitat d'elecció dels serveis i l'adequació a les necessitats de la ciutadania.
- 3.- La consolidació del finançament públic i el paper dels/de les usuaris/àries en el sosteniment de determinats serveis.
- 4.- La participació dels agents socials, especialment empresaris, sindicats i les organitzacions de caire associatiu que representen els diferents col·lectius i del Tercer Sector.
- 5.- La subsidiarietat dels diferents nivells de l'Administració; els governs locals i la necessària cooperació de les administracions públiques. Millorar el finançament de les administracions locals perquè aquesta subsidiarietat pugui ser assumida amb els nivells de qualitat que demanda la societat.

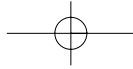
6.- Possibilitar el desenvolupament de la xarxa de serveis d'ús públic a través del Tercer Sector, garantint els nivells de qualitat.

7.- La coordinació entre diferents àmbits i serveis: socials, sanitaris, educatius.

* * * * *

Les principals actuacions d'aquest Estat del Benestar han de tenir com a objectiu bàsic quatre àmbits centrals. En primer lloc, l'educació ha d'esdevenir un instrument fonamental en la nostra tasca de reducció de les desigualtats i de desenvolupament dels projectes de vida de les persones. Els/les socialistes entenem que l'educació és una eina imprescindible per garantir la igualtat d'oportunitats i per formar individus lliures i responsables. L'accés igual a l'educació per a tothom independentment de la seva procedència i un servei públic educatiu de qualitat i participatiu són instruments determinants en la consecució d'un societat més justa i igualitària. Cal garantir les mateixes oportunitats educatives des de la infància i una educació pública de qualitat per a tothom, si volem aspirar a limitar els efectes de la reproducció social de les desigualtats tant econòmiques com culturals. Només d'aquesta manera serà possible evitar que les condicions de les famílies en aquest sentit determinin les expectatives de desenvolupament personal, cultural i laboral de les noves generacions.

En segon lloc, el model sanitari català ha de garantir la major qualitat de vida i el major benestar possible a tothom. Per això des del socialisme català creiem que és fonamental un sistema sanitari públic universal i equitatiu en l'accés i en la qualitat. Apostem per un nou model de salut on la ciutadania esdevingui l'eix central del sistema. Així, s'ha d'assegurar una major participació ciutadana en la definició dels serveis, s'ha de millorar l'accessibilitat a la totalitat dels serveis i augmentar-ne la seva qualitat. Un nou model de salut que també compti amb els/les professionals tant per la seva participació en el disseny dels serveis com

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

pel que fa a la necessitat de canviar actituds i d'establir incentius per a una millora dels serveis. Finalment, no hem d'oblidar la importància de potenciar la territorialització en la millora de la planificació i la gestió dels serveis de salut.

En tercer lloc, pel que fa les pensions, el socialisme, com històricament ha fet, ha de garantir el dret de les persones a gaudir d'una pensió suficient que permeti viure amb dignitat. Les pensions, especialment les no contributives, han esdevingut un dels principals instruments de lluita contra la pobresa al nostre país. Per aquest motiu cal que aquestes pensions no perdin la seva capacitat de prevenció contra la pobresa. Així, des del Partit dels Socialistes de Catalunya, continuem apostant per unes pensions que garanteixin el poder adquisitiu de les persones, especialment aquelles pertanyents a col·lectius més vulnerables. Tanmateix, com a conseqüència de l'augment de l'esperança de vida i del nombre de persones ocupades que tindran dret a percebre una pensió de jubilació, apareix la necessitat d'estudiar els costos que les pensions representaran en el futur i d'un major control dels recursos per tal d'assegurar la sostenibilitat del sistema. Pensem que tant l'establiment d'incentius per allargar de manera voluntària l'edat de jubilació més enllà dels 65 anys, com la regulació normativa per als casos de jubilacions anticipades, poden resultar positives per a un creixement sostenible de la despesa.

24

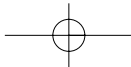
Un dels principals reptes a què haurem de fer front en els propers anys és el desenvolupament del nostre sistema de serveis socials, que ha esdevingut el quart pilar de l'Estat del Benestar. De la mateixa manera que es reconeixen els drets a l'educació i a la sanitat, és imprescindible una modernització i universalització dels serveis socials, estenent-los a la totalitat de la societat com a dret de ciutadania. Dintre del sistema de serveis socials trobem dos àmbits d'especial rellevància.

En primer lloc, ens enfrontem a un augment important del nombre de persones grans dependents com a conseqüència del progressiu envelliment de la

població. Els/les socialistes creiem que hem d'afrontar aquesta situació a través de l'extensió d'un seguit de serveis per a la promoció i protecció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència que tinguin en compte, en tot moment, els reptes de caràcter crònic que les situacions de dependència plantegen. El principal objectiu d'aquestes mesures és el de mantenir la qualitat de vida d'aquestes persones, a la vegada que repercuteixen de manera positiva en la resta de la societat pel que fa a la creació d'ocupació, l'aflorament de l'economia submergida i l'entrada en el mercat laboral de moltes persones fins aleshores dedicades de manera exclusiva a l'atenció a persones dependents. Tot i que les mesures de suport a la dependència suposen un important esforç econòmic, es dóna un efecte multiplicador dels recursos econòmics que es destinen en matèria de serveis socials, alhora que s'incideix en la racionalitat de la despesa i en l'estalvi en el sistema sanitari.

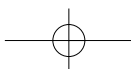
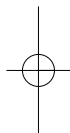
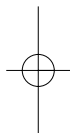
D'altra banda, els canvis en les estructures familiars han convertit les polítiques de suport a tots els models familiars en elements indispensables pel manteniment de la qualitat de vida de les unitats familiars. En el nostre país aquest tipus de polítiques es caracteritzen per la seva feblesa i per la poca rellevància que tradicionalment se'ls ha concedit des dels poders públics. Els/les socialistes som conscients de la mancança que la nostra societat pateix en aquest àmbit i apostem per impulsar el desenvolupament de polítiques familiars fortes i capaces de respondre a les necessitats de les famílies, ja siguin de tipus econòmic, relacional o aquelles fruit de les dificultats de conciliació de la vida laboral, familiar i personal.

Un altre àmbit d'especial rellevància és la integració de la immigració que requereix de mecanismes precisos, que actuïn sobre els factors que generen desavantatges socials, pobresa o exclusió i que assegurin la plenitud del reconeixement dels seus drets i deures i llur participació social.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Per respondre als reptes que les noves condicions socials han creat, el Partit dels Socialistes de Catalunya aposta pel progrés i per la justícia social i aquesta aposta ens duu a defensar un model de benestar avançat, acord als desafiaments dels nous temps. El nostre partit té un compromís clar: la garantia d'una societat més igualitària i més justa, d'una societat on el benestar esdevingui l'eix central de la seva identitat col·lectiva. Avui, el benestar suposa la principal garantia de llibertat real per als individus. Els/les socialistes tenim plenament assumida la nostra condició de partit del progrés i de la cohesió de Catalunya. La nostra raó de ser és l'aplicació dia a dia d'aquesta profunda convicció.

II. EDUCACIÓ

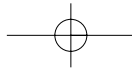
L'educació com a promoció de persones lliures i responsables

El Partit dels Socialistes de Catalunya s'ha caracteritzat sempre pel seu èmfasi en la necessitat de garantir una educació de qualitat i accessible per a la totalitat de la població. Considerem que l'educació és un instrument bàsic per a la promoció, la cohesió social i la formació de persones lliures i responsables, així com, per garantir la igualtat d'oportunitats. Una societat més educada serà una societat amb més recursos, una societat més avançada, una societat amb menys desigualtats i, per tant, serà una societat molt més cohesionada.

L'educació esdevé fonamental quan comporta la consecució d'una veritable igualtat d'oportunitats. Amb la garantia d'un accés equitatiu al servei públic d'educació de qualitat s'aconsegueix tenir una societat més formada i això és sinònim d'una societat més avançada socialment i econòmica.

L'educació, a més de l'adquisició de coneixements i habilitats, també ha de fonamentar-se en l'adquisició d'un seguit d'estratègies, hàbits i valors que es basin en la promoció dels Drets Humans i de la pluralitat social, cultural i sexual de la societat catalana, i que ajudin a madurar i créixer com a persones lliures i responsables. El compromís de les famílies esdevé essencial en la consecució d'aquest objectiu.

Per tal d'augmentar la qualitat de l'educació, però, es fa necessari incrementar els recursos que s'hi destinen. En els darrers dos anys el govern de la Generalitat ha fet una esforç important en aquesta direcció, però no hem d'oblidar que la despesa pública per alumne/a a Catalunya és netament inferior que la mitjana europea - amb una diferència d'uns 1.000 euros per alumne i any-, de manera que caldrà continuar l'esforç actual per millorar, també en aquest cas, el nostre sistema educatiu.

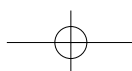
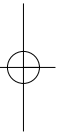
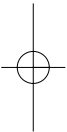
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

En la lluita contra la desigualtat és fonamental impulsar els mecanismes necessaris per garantir la continuïtat dins el sistema educatiu. Hem de tenir en compte que una rellevant font de desigualtat són precisament els diferents graus de permanència. Existeix una major tendència a l'abandonament dels estudis a edats més joves entre les persones de renda més baixa i això acaba condicionant de manera clara les futures oportunitats i constreyniments a què la persona s'enfrontarà. Per aquest motiu, continuarem treballant per l'ampliació i l'extensió del sistema de beques de manera que permeti a la ciutadania romandre en el sistema educatiu més enllà de l'ensenyament obligatori.

En el context actual, amb l'aparició de noves situacions de risc i incertesa que, potencialment, poden afectar a una gran part de la població, l'educació és un instrument òptim per enfrontar-les. Especialment les incerteses derivades dels canvis en el mercat de treball creen la necessitat de majors recursos formatius per fer-hi front. Així, esdevé indispensable comptar amb una major formació de base, que incorpori el també el domini de les llengües estrangeres i les tecnologies de la informació i la comunicació; però també amb una formació continuada. També és important apostar decididament per una formació d'adults de major qualitat que permeti major flexibilitat en l'adaptació dels/de les treballadors/es a les diferents contingències sorgides en el mercat laboral i que incorpori el domini dels idiomes estrangers i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Un altre dels aspectes a tenir en compte és el paper dels mitjans audiovisuals. És unànime la reclamació per part del sector educatiu perquè els mitjans de comunicació estableixin un compromís seriós amb l'educació.

Els/les socialistes pensem que cal continuar adreçant esforços a garantir i potenciar un servei públic educatiu de qualitat en tots i cadascun dels nivells educatius i durant tota l'etapa del cicle vital de la persona. Només d'aquesta manera serà possible aconseguir una compensació, cada cop major, de les desigualtats d'origen i serà possible la consecució d'una veritable societat democràtica.

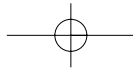
Cap a la renovació ambiciosa de l'educació

La I Conferència Nacional del PSC de 22 d'octubre de 2001 va assolir el compromís del partit amb la necessitat d'una renovació del sistema educatiu. Avui reiterem aquest compromís i demanem que entri en l'agenda política. Cal una política educativa que garanteixi la responsabilitat, el compliment dels deures i el manteniment de determinats nivells de qualitat estandaritzats a tots els centres educatius sostinguts amb finançament públic. Cal una reforma molt important de les estratègies i dels mètodes emprats fins a l'actualitat en l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta política educativa, actualitzant la concepció pública amb què definim el sistema educatiu. En aquesta reforma, però, cal abandonar la idea de solucions generalistes. Al contrari són necessàries respostes particulars adaptades al territori, al sector i a l'usuari, una política que es basi en els tres moments de l'educació: l'estada dintre del sistema d'educació, el trànsit de l'educació al món adult i del treball i la formació al llarg de la vida.

29

La necessària reforma del sistema haurà d'anar acompanyada d'un nou model de centre educatiu, amb personalitat pròpia i autonomia de gestió. Un centre amb un equip de professionals estable i cohesionat que garanteixi una bona gestió del centre, dels aprenentatges i una organització eficient, comptant amb la participació activa de tota la comunitat escolar i cercant el compromís explícit de les famílies amb el centre i la seva política educativa. Aquest nou centre educatiu, per tal de donar les respostes adients a la realitat social que l'envolta, estarà connectat en xarxa amb altres escoles i serà un centre obert a la comunitat local, que respongui a la demanda no inclosa en l'educació obligatòria i que estigui obligat a rendir comptes davant d'aquesta comunitat.

Tanmateix, per a poder exercir aquest nou rol social, l'Administració competent haurà de vetllar per tal que aquests centres comptin amb

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

instal·lacions, equipaments i recursos humans i econòmics suficients, i amb una xarxa de serveis i recursos específics (educatius, psicològics, sanitaris i socials) que li permetin exercir com a escola de qualitat inclusiva i coeducadora. Una peça clau en tot aquest procés de canvi és el professorat i, concretament, la seva motivació i el prestigi de la professió docent.

D'altra banda, en aquesta reforma també s'han de tenir presents elements com l'augment dels/es usuaris/es i les noves necessitats que es generen, de manera que sigui possible assegurar la sostenibilitat del sistema educatiu públic.

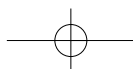
El sistema educatiu necessita, també, trobar un punt de contenció en la regulació. Aquesta regulació impulsada per les administracions ha de ser flexible i ha d'afavorir la capacitat d'autonomia dels centres educatius, així com, potenciar l'eficiència del sistema.

30

Els i les socialistes volem posar especial atenció en els problemes que es deriven de satisfer les necessitats educatives en les zones rurals i menys denses de Catalunya. La construcció sostenible d'una societat en xarxa ha de satisfer els reptes dels punts més allunyats. Demanem una especial atenció a la necessitat de coordinar esforços públics en aquests punts.

Un altre element que cal introduir, en base a que la qualitat del servei sigui la mateixa, supeditada a la programació de l'oferta i garantint la convivència i la cohesió social, és el sistema de lliure elecció del servei. Creiem que els canvis en el sistema han de tenir la complicitat i el recolzament de la ciutadania en tant que principal beneficiària del sistema.

Partint d'aquests valors i principis, la reforma del pilar educatiu ha d'anar ajustant la concepció d'ensenyament al cicle vital complet de l'individu. Avui l'educació ja no té límits rígids, abastant des de l'etapa infantil en les escoles bressol fins a la vellesa que millora i aprofundeix la seva formació contínua.

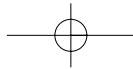
Per això s'ha de prosseguir en la línia d'estendre la xarxa pública d'escoles bressol com a instrument en la garantia de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones donant prioritat a les zones desfavorides, especialment les rurals.

Igualment, cal disposar d'un sistema de formació artística (música, dansa, teatre, arts visuals, disseny, audiovisual,...) que, a més de millorar l'oferta en l'ensenyament de règim general reglat, permeti incrementar l'excel·lència professional així com millorar les pràctiques amateurs dels ciutadans (a través de l'oferta lligada a l'Administració local).

Ara bé, les majors desigualtats en la continuïtat en el sistema educatiu en funció de l'origen de les persones es manifesten en els nivells educatius superiors. Per aquest motiu, considerem que un element indispensable per accedir als nivells educatius postobligatoris rau en la qualitat dels primers nivells educatius que permet l'accés i la continuïtat a l'educació postobligatòria. En aquest sentit els/les socialistes defensem potenciar un servei públic educatiu de qualitat en els nivells d'infantil, primària i secundària, tot incrementant les expectatives socials sobre l'educació, que permetin una autèntica igualtat d'oportunitats en l'accés als nivells educatius superiors.

Igualment també s'ha de contemplar l'impuls de programes socioeducatius i d'atenció familiar específics, adreçats als infants en situació de risc o desavantatge escolar, de forma interdepartamental i complementària a la tasca educativa que els docents poden realitzar des de les escoles.

En aquesta direcció, un dels principals reptes que tenim plantejats és fer front al fracàs escolar, especialment en l'etapa de l'educació secundària obligatòria. Caldria replantejar-nos la possibilitat de flexibilitzar l'itinerari curricular a partir del tercer curs d'ESO, per tal que els alumnes puguin cursar matèries que els orientin per accedir en millors condicions a la seva futura formació. Així es facilitaria que, durant tota l'etapa de l'ESO, se'ls orienti i ajudi a madurar en la

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

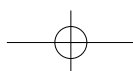
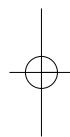
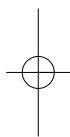
presa de decisions sobre el seu futur acadèmic i laboral reforçant, així, el triangle educació/empresa/territori. També cal repensar la manera d'oferir, en els propis centres públics, una bona orientació i formació professional alternativa (Programes de Garantia Social, Treballem per la Formació...) per a aquells alumnes que fracassin al final de l'ESO.

En l'actual context d'incertesa i precarietat laboral disposar d'estudis superiors representa una garantia pel que fa l'empleabilitat i la possibilitat d'assolir uns majors ingressos. Però també s'observa un important nivell de subocupació entre els titulats superiors. La coexistència d'aquests dos elements suggereix la necessitat de repensar l'estructuració de l'ensenyament superior.

La construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior i la implantació dels principis de la Declaració de Bolonya, ofereixen l'oportunitat de portar a terme aquesta reestructuració amb un doble objectiu: continuar impulsant l'accés dels joves a l'ensenyament superior, amb independència del nivell de rendes de les seves famílies; i adaptar els estudis, tant pel que fa a les titulacions com els seus continguts, a les necessitats de la societat actual fent que Catalunya disposi dels professionals que una economia dinàmica i avançada requereix.

La universitat està desenvolupant funcions cada vegada més complexes i de major compromís amb la societat. Junt a les seves dues funcions tradicionals: generar nou coneixement i transmetre'l, formant persones preparades i capaces de produir pensament crític, en els darrers anys s'ha afegit una tercera d'importància creixent.

Aquesta tercera funció és la transferència dels resultats de la recerca i del coneixement generat a la societat, com a via per impulsar la innovació, la competitivitat de les empreses i la renovació del teixit empresarial, afavorint així la creació de llocs de treball qualificat. En qualsevol cas, aquesta tasca s'ha de portar a terme sense perjudici de les altres dues.

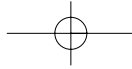

Cal seguir avançant en la millora de la qualitat de la recerca que es realitza a Catalunya per fer-la plenament competitiva i reconeguda a nivell internacional. Però l'assoliment de les fites acordades a les Cimeres de la UE de Lisboa (2000) i Barcelona (2002), requereix que el sistema de recerca de Catalunya augmenti no només la seva qualitat sinó també la seva mida. L'increment en el nombre d'investigadors s'ha de produir tant en el sistema públic de recerca com en el món de l'empresa. Cal prestar especial atenció a la incorporació de joves investigadors, així com, a la captació del talent científic en l'àmbit internacional.

La promoció de l'esperit emprenedor és també un factor clau dels processos de transferència. Cal que tot emprenedor, tant si es tracta de titulats universitaris o d'investigadors com els que sorgeixin d'altres entorns i nivells educatius, pugui comptar amb els mitjans necessaris per a desenvolupar les seves iniciatives d'impuls de noves activitats econòmiques i creació d'empreses.

Tot això sense oblidar que l'accés a l'ensenyament superior ha estat i ha de continuar essent un element clau per disminuir les desigualtats socials. A fi de superar les barreres socioeconòmiques i culturals que obstaculitzen aquest accés, apostem per l'ampliació de la quantia i el nivell de cobertura de les beques, tant les destinades a la realització d'estudis superiors, com a les etapes obligatòria i postobligatòria de l'ensenyament secundari. Són en bona part les facilitats i l'entorn amb què compten els i les joves durant l'ensenyament secundari els que condicionen de forma important les seves oportunitats i opcions de futur.

D'altra banda, la situació actual presenta un clar biaix pel que fa la procedència dels estudiants universitaris amb un clar predomini de les persones provinents de famílies de renda mitjana i de renda alta. Per aquest motiu, des del Partit dels Socialistes de Catalunya volem seguir amb l'impuls ja iniciat vers una major igualtat d'oportunitats en l'accés a la universitat. Entre altres, cal una nova

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

manera d'organitzar el sistema de beques augmentant el nombre i la gestió eficient de la seva quantitat i el seu nivell de cobertura, per tal de cobrir les necessitats bàsiques dels/de les estudiants.

Per altre costat, l'educació artística superior necessita urgentment arribar a la seva plena normalització, mitjançant el seu complet reconeixement dins de l'educació superior (no tan sols les titulacions com fins ara sinó també els centres que les imparteixen), i a través de l'establiment d'un àmbit organitzatiu específic que no l'encotilli en l'actual esquema universitari (greument restrictiu), i que comporti les condicions necessàries per al seu normal desenvolupament. Cal garantir també la possibilitat de que el conjunt dels ensenyaments artístics superiors puguin dotar-se d'una organització conjunta, que contempli les interaccions entre les diverses arts i algunes premisses i previsions compartides (departaments, pedagogia de les arts, recerca, etc). És el que, en algun altre país, pren el nom d' "Universitat de les Arts".

34

Pel que fa la formació professional, una formació professional de qualitat és una característica principal dels sistemes educatius més desenvolupats d'Europa. Hem de potenciar una formació professional de qualitat i adequada a les demandes que es fan des del sector econòmic i a les necessitats presents i de futur del territori. El Partit dels Socialistes de Catalunya aposta per una formació professional que suposi un accés sense dificultats a un treball de qualitat i que garanteixi una millora de la productivitat i de la innovació que reverteixi directament en el creixement econòmic del país. Aquest important repte implica un augment dels recursos destinats a la formació professional i un major esforç en la coordinació amb els diferents agents econòmics i socials que garanteixin el manteniment de l'activitat en el conjunt del territori.

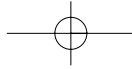
De la mateixa manera, els/les socialistes apostem per un impuls i una millora dels mecanismes de formació continuada que s'han mostrat especialment rellevants en el context actual de globalització i canvi constant. Entenem que la

despesa en formació continuada és essencial per tal que la nostra societat pugui afrontar els reptes de competitivitat i d'innovació en un mercat global i apostem per un augment de la despesa en aquest tipus de formació, així com, per un impuls de les polítiques destinades al seu foment; i de les relacions amb els diferents agents que intervenen en el món empresarial i sindical i amb les institucions públiques d'educació. En aquest sentit, cal reforçar els vincles entre els continguts educatius, les necessitats productives de les empreses i les necessitats econòmiques del territori.

Cal augmentar qualitativament i quantitativa l'oferta d'educació d'adults on es contemplin aspectes compensatoris d'acord amb les noves necessitats dels ciutadans tant en el camp del coneixement com en d'altres.

D'altra banda, la immigració ha esdevingut, en els últims anys, un fenomen que suposa reptes importants pel nostre sistema educatiu. En primer lloc, ha suposat un augment important en el nombre i diversitat d'alumnes que ha generat noves necessitats que requereixen respostes ràpides, àgils i eficients per part de l'Administració pública. Des del socialisme català creiem que aquest augment en el nombre i diversitat d'alumnes, ineludiblement, ha d'anar acompanyat d'un augment en els recursos destinats a educació posant l'accent en el processos d'adaptació escolar dels nouvinguts a la seva nova realitat social; per tal d'augmentar la qualitat del sistema educatiu tot evitant la concentració d'immigrants en determinades escoles. A més, hem d'exigir major responsabilitat a l'escola concertada en les admissions de nouvinguts.

Per fer front a tots aquest reptes, es fa necessari refer i reformar totes les estructures del sistema educatiu amb l'objectiu de capgirar l'organització de l'educació de manera que obtinguem una major qualitat educativa per als/a les ciutadans/es. I això només es podrà fer a partir dels cinc grans acords que plantegem al Pacte Nacional per a l'Educació:

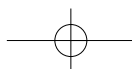

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

- Acord amb els ajuntaments i els altres ens locals per a apropar la gestió i els recursos educatius a les realitats i possibilitats de l'entorn i, a la vegada, facilitar la seva connexió en xarxa.
- Acord de corresponsabilitat educativa amb les famílies per a facilitar la implicació en l'exercici de les seves responsabilitats educatives i per compartir les que pertocuin a l'àmbit escolar amb formes de participació més personalitzades.
- Acord amb el professorat per a desenvolupar un millor model educatiu i una veritable carrera professional, amb la seva formació inicial i contínua, amb el reconeixement de les tasques professionals realitzades, amb mecanismes de promoció horitzontal, vertical i administrativa i amb unes condicions laborals adients.
- Acord amb les escoles finançades amb fons públics per a un servei públic educatiu integrador que assumeixi la responsabilitat d'una educació de qualitat per a tothom.
- Acord amb la comunitat educativa per a la millora de la gestió dels centres educatius, amb més autonomia curricular, organitzativa, de gestió econòmica i amb més responsabilitat davant la comunitat local i la societat en general.

36

En definitiva, l'educació sempre ha estat un pilar fonamental per al Partit dels Socialistes de Catalunya. La política educativa ens ha de servir per a crear una societat més justa, equitativa, solidària i igualitària. Els/les socialistes creiem que la política educativa ha de ser una prioritat dins la nostra política social i ha d'anar incorporada a una estratègia de desenvolupament coherent amb el triangle educació/empresa/ territori. Només així, aconseguirem fer realitat la igualtat d'oportunitats i una Catalunya amb més progrés econòmic i social.

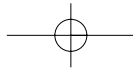

La dimensió social de la cultura

L'adveniment de l'Estat del Benestar va provocar que les polítiques culturals centressin el seu objectiu en la democratització de la cultura, és a dir, en facilitar l'accés als ciutadans dels béns i productes culturals. Aquest continua sent un dels objectius ineludibles del paper de l'Estat en el domini cultural. Però les noves complexitats socials exigeixen una renovació profunda dels seus plantejaments. La relativa homogeneïtat dels universos simbòlics de les societats ha donat pas a una fragmentació cada vegada més evident. Les noves migracions d'una banda, que traslladen formes culturals d'un territori a un altre i, per l'altra, els canvis tecnològics, que revolucionen el volum d'impactes culturals generen un augment de la diversitat que té una doble lectura. Per un costat, augmenta la riquesa de registres culturals als que el ciutadà té accés, per altre, aboca al perill de noves fractures socials. La fractura multicultural que separa per raons ètniques, o la digital, que divideix els ciutadans entre els que tenen accés i els que no, són expressions dels nous conflictes del context contemporani.

Aquesta realitat exigeix actualitzar els instruments tradicionals de la intervenció pública aprofundint en la dimensió social de la cultura, aquella que actua com a argamassa que contribueix a la cohesió d'una societat. L'aposta per facilitar l'accés dels ciutadans als grans centres productors -teatres, museus, auditoris...- o la preservació i difusió del patrimoni, o el suport als creadors, s'ha d'acompanyar d'estratègies i objectius que acostin i facilitin l'experiència cultural en un sentit més ampli. Una experiència cultural prou rica que faciliti l'intercanvi i el coneixement de les distintes realitats culturals presents en un mateix territori, que faciliti una nova "alfabetització" dels nous llenguatges culturals, i que més que posar a l'abast coneixements, sigui útil en l'adquisició de les habilitats culturals que el nou context exigeix.

Sota el concepte de cultura de proximitat, són molts els territoris que han iniciat projectes innovadors que faciliten experiències culturals que integren creació

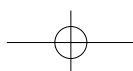
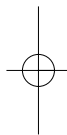
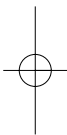
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

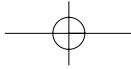
i consum, diversitat i interculturalitat o formació i participació. Binomis que és difícil de trobar combinats en les tipologies clàssiques dels serveis culturals, però que expressen de manera genuïna les formes culturals pròpies del nostre temps. Els i les socialistes hem d'incorporar aquesta nova lògica de treball a tots els nivells de govern, apostant per una xarxa renovada d'infraestructures i serveis culturals que atenguin la diversitat present a la nostra societat; que facilitin l'accés als nous llenguatges digitals; que proveeixin d'experiències culturals integrades i que siguin veritables escoles dels nous aprenentatges i d'una renovada convivència.

Les tipologies de serveis poden ser molt diferents i adaptables a cada realitat però es poden emmarcar en tres grans àmbits, tots tres clarament vinculats a l'esfera de la gestió local:

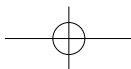
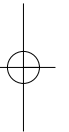
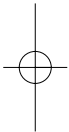
- La biblioteca, la porta al coneixement. El creixement i extensió de la xarxa de biblioteques públiques i la multiplicació del públic no són altra cosa que la constatació de la seva necessitat. Avui les biblioteques són escoles d'accés a la nova cultura -punts de connexió, formació en tecnologies de la informació,...-, espais de pràctiques culturals innovadores -clubs de lectura, debats,...- i, alhora, són espais públics en el seu sentit primigeni de lloc d'encontre i intercanvi. L'aposta per les biblioteques públiques ha de continuar estenent serveis i ampliant horaris, creixent en punts de prestació, adaptant l'oferta a tipologies de públic cada vegada més diferents,...

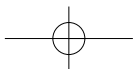
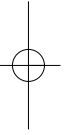
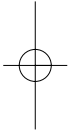
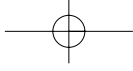
- El centre cultural polivalent de proximitat. Aquests centres han de tenir una funció sociocultural, generant dinàmiques artístiques i afavorint les pràctiques culturals dels ciutadans. Cal reprendre la tradició d'ateneus, centres cívics i cases de cultura que ha existit al nostre país, després d'una època marcada per les grans infraestructures culturals. No hi ha models estandarditzats però, en canvi, molts països de l'entorn europeu estan generant xarxes d'equipaments en aquesta direcció, els quals actuen en base a l'encontre de creadors i ciutadans, de grups i col·lectius de diversa naturalesa, de llenguatges de disciplines diferents.

Debats 8

- Els ensenyaments artístics. Més enllà de la formació artística reglada, convé posar a l'abast de la població el coneixement dels diversos llenguatges artístics que li permetin gaudir de les diferents propostes i també de convertir-se en protagonistes com a afeccionats pràctics. Cal en aquest sentit racionalitzar, sistematitzar i modernitzar l'oferta existent, facilitant els mitjans a l'Administració local, per a que pugui contribuir a l'estratègia de creació de públics, de foment de la participació amateur i del gaudi de la ciutadania.

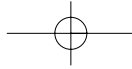
III.SALUT

És una prioritat pel Partit dels Socialistes de Catalunya l'existència i potenciació d'un model sanitari català basat en un Sistema Nacional de Salut. Una característica fonamental de qualsevol Estat del Benestar avançat és l'existència d'un sistema sanitari públic capaç de garantir el benestar i la qualitat de vida de la població en igualtat de condicions.

La universalització del sistema de salut va suposar l'extensió dels serveis a la totalitat de la població independentment de la seva situació laboral. La introducció d'aquesta cobertura universal es produí, al nostre país, a partir de la Llei General de Sanitat de l'any 1986, impulsada pel nostre company Ernest Lluc, i es concretà de manera efectiva l'any 1990. Fins aleshores tenien dret als serveis sanitaris públics aquelles persones que havien cotitzat a la Seguretat Social en la mesura en que el finançament d'aquesta sanitat pública provenia d'aquestes cotitzacions. Ara, en canvi, el finançament del sistema sanitari públic universal prové dels impostos.

Els sistemes públics de salut tenen una repercussió directa en la disminució de les desigualtats socials, especialment, si es tracta de serveis sanitaris de caràcter universal. D'altra banda, un sistema sanitari públic avançat implica beneficis de caràcter econòmic que repercuteixen de manera positiva en la totalitat de la societat. En primer lloc, un sistema públic de salut suposa que es dóna resposta a la demanda d'uns serveis que es troben en sectors productius d'elevat valor afegit i amb un contingut innovador important propiciant, d'aquesta manera, una dinamització important de l'economia. En segon lloc, la garantia d'un sistema públic de salut afavoreix la creació d'ocupació de qualitat. I en tercer lloc, és un destacat instrument d'inversió social amb un efecte cohesionador de la societat.

Tot i que a Catalunya el sistema que s'ha desenvolupat en els últims vint anys és un model de finançament públic i provisió diversa i, per tant, amb una

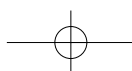
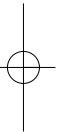
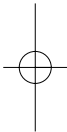
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

realitat pròpia i plural, des del socialisme català hem de continuar defensant una sanitat pública cada cop amb millors serveis i amb major qualitat evitant els efectes perversos per a la igualtat que pot suposar la dualització del sistema de salut entre sector públic i sector privat. Considerem que la provisió privada de serveis sanitaris finançada des del sector públic pot ser un instrument útil per cobrir algunes mancances, sempre que quedi degudament definida, respongui a necessitats contrastades, i es faci amb transparència (mecanismes de transparència en les relacions entre la sanitat de finançament públic i la sanitat privada), amb la mateixa qualitat que al sistema sanitari públic, amb control rigorós per part de l'Administració i eliminant tot tipus de conflictes d'interessos en l'actuació dels professionals i gestors públics.

Els i les socialistes defensem un model sanitari públic desenvolupat que beneficiï la totalitat de la població amb un accés equitatiu als serveis i amb una elevada qualitat dels mateixos. La qualitat dels serveis sanitaris de finançament públic és un element indispensable si volem evitar aquesta dualització de la qual parlàvem abans. Una garantia per a l'existència d'un sistema sanitari de qualitat és l'establiment d'uns estàndards de qualitat que s'haurien de complir. La qualitat es basarà en el desenvolupament de programes adequats, amb una avaluació continuada, i amb l'objectiu de recolzar en la presa de decisions als usuaris, als professionals sanitaris i als responsables polítics i financers.

L'avaluació dels serveis sanitaris s'ha d'incloure en els programes de qualitat com una forma d'adequar els canvis als mètodes de diagnòstic i tractament amb criteris racionals i de cost econòmic. Les decisions es basaran en l'existència d'evidència suficient, en l'aplicació correcta de la tècnica i en el respecte i la preferència dels usuaris com a ciutadans.

Un aspecte molt relacionat amb la qualitat dels serveis és la garantia d'un continu assistencial entre els diferents nivells de l'atenció que faciliti el pas d'un a l'altre a mesura que canvia l'estat de salut de la persona. En aquest sentit, creiem

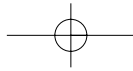

necessari un augment de la coordinació entre atenció primària, atenció hospitalària, serveis sociosanitaris i de salut mental a través de la creació de la figura de professional d'enllaç o facilitador dels processos assistencials en el territori.

De la mateixa manera, apostem per una major interacció, coordinació i estreta cooperació dels serveis sanitaris amb els serveis socials per tal de tenir una bona xarxa integrada d'atenció a les persones amb problemes de dependència, moderna i de qualitat, basada en la cura de les persones i el foment de l'autonomia. Entenem que és necessari un major recolzament a les famílies i cuidadors mitjançant una major professionalització i supervisió de l'atenció i cures que es realitzen ja sigui als domicilis o en algunes residències.

El nostre sistema de salut ha de fer front a una sèrie de reptes com l'augment constant de la demanda, la ràpida i continuada innovació tecnològica i farmacològica, la manca d'incentius dels professionals, la necessitat de formació continuada, l'envelliment de la població, la immigració, el creixement demogràfic i, el més important, la insuficiència financera. Per respondre a aquests reptes, des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem que s'ha de continuar en la línia ja iniciada des del Departament de Salut que ha inclòs innovacions com el finançament capítatiu (sistema de pagament de base poblacional) o com els Governos Territorials de Salut, la finalitat dels quals és fomentar la participació i implicació dels governs locals en la presa de decisions relatives a les polítiques de salut.

Per mantenir els elevats índexs de satisfacció dels usuaris amb el sistema públic de salut cal esperonar la millora constant del sistema, fugint de l'autocomplaença. Els i les socialistes entenem que aquesta millora passa per l'augment de la transparència i de la participació de la ciutadania, dels agents socials (sindicats, associacions de veïns...), dels governs municipals i dels professionals, i per l'optimització de la relació entre els professionals sanitaris i els

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

pacients, per fer-la més propera i donar-li un caràcter de continuïtat i longitudinalitat. S'han de millorar aspectes relacionats amb la gestió dels mitjans tècnics per poder treure el màxim rendiment a les instal·lacions, reduir la massificació d'alguns serveis i millorar l'atenció i intimitat de l'usuari i dels acompanyants.

Els i les socialistes apostem també per una reducció de les llistes d'espera i desmassificació de les consultes, per un augment del temps de visita a deu minuts, per una utilització de tots els recursos existents i per un reforçament de l'atenció primària per tal de que jugui un veritable paper de porta d'entrada al sistema. D'altra banda, apostem per acabar amb els obstacles en l'accés al sistema públic de salut (espera, massificació...) i propugnem un sistema caracteritzat per la igualtat i el lliure accés de tots els ciutadans independentment de la seva situació social, professional, econòmica, territorial...

44

En aquest sentit, cal tenir en compte que la salut de la població respon a factors que van més enllà de l'assistència sanitària. És important mantenir la igualtat en l'accés i millorar l'assistència, però existeixen factors socials i econòmics que també incideixen en la salut de la població tot generant desigualtats destacables. La millora de la salut de la població requereix una millora de les condicions de vida i això suposa actuacions en àmbits molt diversos. En aquest sentit, és necessari impulsar una política de salut transversal, dirigida a incidir en els factors de risc de deteriorament de la salut o exposició a major mortalitat, que tenen una base originària en el desavantatge social (de gènere, socioeconòmic, territorial o per la seva cultura de referència...).

Si volem un país veritablement avançat en termes de benestar hem d'augmentar necessàriament la nostra despesa pública en salut que se situa molt per sota de la despesa sanitària pública dels països més avançats d'Europa. Més enllà de l'equiparació amb Europa, entenem que un augment de la despesa pública sanitària, des dels actuals 1.000 euros per persona i any fins a 1.500

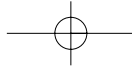
euros per persona i any, és una condició fonamental per la consecució d'una societat més justa.

La universalització del sistema sanitari públic ha suposat un increment de l'abast dels serveis sanitaris entre la població i això repercuteix de manera molt positiva en la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania. No obstant, des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem necessari l'augment dels serveis prestats envers àmbits de la salut que actualment no tenen cobertura pública, com és el cas de l'odontologia i la podologia, i incloure els tractaments hormonals i psicològics que acompanyen als tractaments de canvi (o reassignació) de sexe.

És important que des dels organismes en què es dissenyen les polítiques de salut es consideri la persona com a eix central. És necessari fomentar la humanització i la personalització del sistema de salut. És a dir, el pacient ha de ser el centre del sistema, l'element nuclear en la configuració dels serveis que es presten. Cal incrementar la capacitat de participació i decisió del pacient i les famílies, per tant cal que la comunicació i la informació sigui clara, entenedora, continuada i fluida.

Per això cal avançar cap al foment de la salut comunitària, és a dir, cap al compromís, implicació i participació en temes de salut de les persones i de les comunitats. Cal explotar, especialment aquí, totes les possibilitats tecnològiques per promoure i garantir la interrelació directa, la intercomunicació eficaç entre els ciutadans pacients i els professionals i administradors sanitaris via, per exemple, les consultes virtuals.

Els i les socialistes volem un sistema sanitari en permanent procés de canvi. Un sistema que vagi adoptant els nous avanços tecnològics, terapèutics i farmacològics i els vagi posant al servei dels pacients per a la millora de l'atenció sanitària. Però això ens exigeix un esforç financer i humà que amb l'ajuda de la

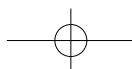
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Unió Europea podrà resultar exitós. Per això haurà de buscar-se una política de recerca comú i augmentar la nostra inversió en recerca, desenvolupament i innovació, d'acord amb l'Estratègia de Lisboa.

Un altre actor important són els professionals sanitaris. Hem de treballar per a potenciar i incentivar la dedicació exclusiva dels metges, per tal de millorar la productivitat dels centres de salut. Aquesta mesura, s'ha d'acompanyar d'una millora de les condicions laborals i retributives dels professionals equiparant-les amb Europa.

No hem d'oblidar tampoc la importància d'un sistema de salut públic i universal basat en el respecte als drets humans i en la integració dels immigrants amb els mateixos drets i obligacions. La tarja sanitària suposa el primer vincle amb la societat d'acollida i implica una protecció destacable davant la situació de vulnerabilitat en què es troben moltes persones nouvingudes. Però la immigració també comporta nous reptes al sistema sanitari en la mesura en que suposa un augment del nombre d'usuaris (que ja ha superat la barrera dels set milions) i per tant, un increment de la pressió que suporta el sistema sanitari, creant la necessitat de més recursos humans i econòmics. A més, per tal de conèixer la diversitat cultural i garantir una atenció adequada a la totalitat dels usuaris és necessari potenciar els mediadors culturals i la formació dels professionals.

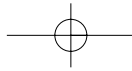
Des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem que el principi de subsidiarietat ha de ser també un element important en el model sanitari públic com a mecanisme de garantia de l'eficiència del sistema. El principi de substitució també és una peça clau de l'eficiència del sistema. Va lligat al principi anterior i implica que el que es pugui fer a casa de la persona malalta millor que no pas al centre de salut, i millor a l'atenció primària que a l'hospital. No obstant, per evitar desigualtats d'accés als serveis en les diferents zones del territori és necessària una coordinació i una planificació des dels òrgans autonòmics, especialment pel que fa a les necessitats de les zones rurals, tot descentralitzant els recursos econòmics.

Tan necessari com l'assistència sanitària és tenir un dispositiu potent i eficaç de serveis de salut pública. La vigilància de la salut pública, la promoció de la salut i la protecció de la salut escolar i de la comunitat són els elements clau per a una política de prevenció. La vigilància de la salut alimentària i mediambiental, incloent-hi el paper que juguen les oficines d'informació al consumidor; aspectes com la creació d'hàbits saludables en l'alimentació i l'exercici i/o la pràctica d'activitat física; la sexualitat i l'afectivitat; la prevenció de les drogodependències; la prevenció d'accidents de trànsit; el consum segur i responsable de begudes alcohòliques esdevenen polítiques imprescindibles per a una societat avançada que vol garantir la seguretat i confort dels seus membres, sobretot dels més joves, perquè prenguin consciència i assumeixin hàbits saludables. En definitiva, un model sanitari que incorpori l'educació per a la salut com a element de prevenció. Per això, cal incidir en l'educació sanitària i en el fet que els ciutadans i ciutadanes, usuaris dels serveis sanitaris, facin un ús responsable dels dispositius assistencials en tant que propietat de tots i en benefici de la col·lectivitat.

D'altra banda, els i les socialistes pensem que cal un major impuls en la revisió del model de finançament, ja que la insuficiència financera és molt accentuada. L'assoliment de la totalitat de competències en matèria de sanitat per part de les Comunitats Autònomes fa inevitable un increment del finançament, ampliant els recursos, preferentment mitjançant impostos directes, i un replantejament del paper que hi juguen tant l'Estat com les administracions autonòmiques i locals. En aquesta línia, l'acord aconseguit al mes de setembre de 2005 entre l'Estat i les Comunitats Autònomes és un pas imprescindible per cobrir les necessitats del sistema donat l'augment de la demanda i les noves necessitats que han sorgit en els darrers anys.

El sistema sanitari català ha patit i continua patint una pressió molt significativa. Al dèficit que suporta el sistema de salut cal afegir les noves demandes que es fan des de la societat, la necessitat de millorar el sistema i l'augment del nombre d'usuaris. Igualment cal alleugerir les llistes d'espera

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

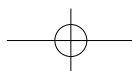
d'algunes especialitats i de determinades intervencions quirúrgiques, i revisar la ràtio de metges de família i pediatria, disminuir el temps d'espera de les revisions ginecològiques i millorar la gestió del transport urgent, entre d'altres. Davant de la complexitat de la situació i de la inevitable necessitat de millora, des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem necessària una millora en la gestió dels recursos destinats al sistema sanitari. En aquest sentit, pensem que cal reduir la despesa farmacèutica pública com a element important per a la reducció del dèficit sanitari. Hem de treballar en la línia de revisar les especialitats farmacèutiques cobertes pel finançament públic, la potenciació de l'ús de genèrics, un major control de la recepta mèdica i també canviar els hàbits en la població per reduir l'abús dels medicaments. Apostem per la introducció de mecanismes de racionalització de la despesa sanitària que ajudin acabar amb el dèficit sense posar en perill, en cap moment, la universalitat i la qualitat del servei públic.

48

El socialisme català propugna un impuls clar i valent cap a un model sanitari més avançat, modern, àgil i dinàmic, i de qualitat. Un model sanitari públic que arribi a tothom i que garanteixi uns elevats nivells de benestar a la societat. Un model sanitari que incorpori l'educació per a la salut com a element de prevenció i, en definitiva, que ens ajudi a construir una societat més justa i cohesionada, tot evitant-ne els abusos i el mal ús d'alguns dels serveis ofertats i en general dels mitjans de què es disposa amb el corresponent control i avaluació sistemàtics.

* * * * *

Defensem un augment de la despesa pública sanitària per assegurar un bon funcionament i la millora de la qualitat del sistema sanitari català caracteritzat per un finançament públic i una provisió diversa. En aquest sentit, creiem que és necessari un augment de la despesa pública en salut des dels 1.000 euros actuals per persona i any a 1.500 euros per persona i any.

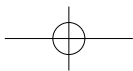
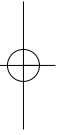
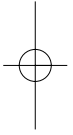
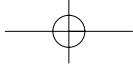

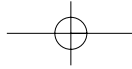
Entenem que la millora del sistema sanitari català passa, inevitablement, per la seva personalització, major humanització i agilització. És a dir, els serveis sanitaris han de tenir com a principal prioritat l'atenció a les necessitats de la persona i aquesta ha de poder interactuar amb de manera simple i eficaç amb els diferents actors i nivells del sistema.

El dèficit del sistema sanitari, en bona mesura conseqüència de l'augment del nombre d'usuaris, ens aboca a la millora en la gestió dels recursos, així com, a la racionalització de la despesa per tal d'assegurar la seva sostenibilitat.

El Partit dels Socialistes de Catalunya impulsarà un model sanitari accessible per a tothom, que integri i prioritzi la salut pública, l'atenció socio sanitària i desenvolupi les següents iniciatives:

- Impulsar un pla d'inversions sanitàries per modernitzar estructures sanitàries i la seva dotació tecnològica.
- Establir mecanismes per a assolir l'objectiu de garantir que el temps màxim d'espera per operar-se de malalties no greus sigui de 6 mesos.
- Crear una xarxa d'assistència a les persones dependents.
- Posar en marxa un pla d'atenció integral a la salut mental i les addiccions.
- Dret a viure i morir amb dignitat i a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que es puguin rebre.
- Impulsar el consum dels medicaments genèrics.

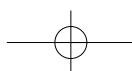
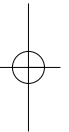

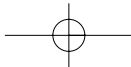
IV. SEGURETAT SOCIAL

Des del punt de vista del Partit dels Socialistes de Catalunya la Seguretat Social ha esdevingut, al nostre país, un mecanisme fonamental de prevenció de la pobresa i de protecció de les persones davant de situacions de risc inevitables i que potencialment poden afectar la totalitat de la població. De la mateixa manera, creiem que també ha suposat un avenç en la cohesió social i en la lluita contra les desigualtats davant determinades contingències.

Les pensions de protecció a la vellesa han estat el pilar central d'aquest sistema de protecció i prevenció creat al voltant de la Seguretat Social i s'han configurat com un dels principals programes de lluita contra la pobresa. L'any 1995 es va iniciar la reforma d'aquest sistema de pensions a partir de la signatura de l'anomenat Pacte de Toledo per part de la totalitat de partits polítics que tenien representació parlamentària al Parlament espanyol. El Pacte de Toledo suposa un dels majors esforços realitzats a Europa per adaptar les contingències de risc no només presents sinó també futures.

A partir del Pacte de Toledo es configurà un sistema públic de pensions amb garantia de futur, donat que reconeix la necessitat de la seva revisió periòdica i inclou els procediments per dur-la a terme. El motiu fonamental del pacte era la situació futura del sistema de pensions que s'entenia com a inviable fruit dels canvis econòmics i socials que es suposaven no massa llunyans. El Pacte de Toledo consolidà el sistema contributiu a càrrec de la Seguretat Social i un sistema no contributiu a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat. El finançament del sistema de salut també va quedar en exclusiva a càrrec dels Pressupostos Generals. Pel que fa a les pensions no contributives, el Govern socialista d'aleshores hi va donar un fort impuls per tal que ningú (hagués cotitzat o no) quedés sense cap recurs econòmic.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Més recentment, la incorporació al mercat de treball de milers de persones immigrants, ha suposat un factor positiu per a l'augment de cotitzants, tot i que, l'augment de la taxa d'ocupació femenina i l'augment de la taxa d'ocupació dels joves són, en bona part també, causes del creixement dels recursos de què disposa la Seguretat Social. Aquest increment dels recursos ha estat tan important que ens permet parlar de l'existència d'un superàvit de la Seguretat Social i, per tant, afrontar el futur de les pensions amb solvència, seguretat i optimisme a la vegada que és possible realitzar els increments que corresponen a la justícia social que perseguim.

Un cop ha finalitzada amb èxit la primera fase de la implantació del Pacte de Toledo, ens pertoca fer front al veritable problema comú a tots els sistemes públics de pensions: aconseguir una ampliació solidària del concepte d'Estat del Benestar, per un costat i garantir la solvència financera, per un altre. Aquests dos elements no poden anar separats ni tractar-se de manera independent.

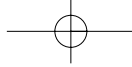
52

Els/les socialistes proposem una sèrie d'actuacions addicionals encaminades a la prevenció i a la millora del sistema. Entenem que, en cap cas, hem de desistir en la consecució d'augment constants en el número de cotitzants a la Seguretat Social que permetin incrementar encara més els recursos. Per tal d'incrementar el número de cotitzants és molt important fer aflorar l'economia submergida que té una gran presència a la nostra societat. Les conseqüències negatives d'aquesta pràctica, no només afecten els recursos de la Seguretat Social, sinó també les condicions de treball i els salaris de les persones que hi treballen. L'augment de les persones cotitzants passa també per un increment, encara més gran del que ja s'ha produït, de les taxes d'ocupació existents al nostre país. La nostra taxa d'ocupació és baixa en relació a d'altres Estats europeus i això està relacionat amb els elevats nivells d'atur (sobretot entre dones i joves) i amb l'elevada precarietat i temporalitat del nostre mercat de treball.

D'altra banda, de la mateixa manera que la taxa d'ocupació, la nostra taxa d'activitat és una de les més baixes d'Europa. Una de les principals causes d'aquesta situació és la taxa d'activitat femenina que és encara significativament inferior a la de la UE-15. Així doncs, cal ampliar els mecanismes i estímuls necessaris per a la total incorporació de la dona al treball remunerat. Cal no oblidar, però, que l'elevat nombre de prejubilacions i d'expedients reguladors és també un factor explicatiu de la baixa taxa d'activitat que ens obliga a pensar mecanismes per respondre-hi.

Des del socialisme català entenem que un instrument fonamental per acabar amb aquesta situació són les polítiques actives d'ocupació. Creiem que, des de les institucions públiques, cal impulsar i incentivar la creació d'ocupació de qualitat de manera que augmentin les cotitzacions a la Seguretat Social en relació al nombre de pensionistes. En aquest sentit, apostem per mesures adreçades a solucionar el dèficit de formació de col·lectius amb especials dificultats i l'excés de precarietat i de temporalitat. Han de ser prioritàries les polítiques actives adreçades als/a les treballadors/es d'entre 45 i 65 anys que es troben en situació d'atur. S'han de potenciar els cursos de reciclatge i s'han d'establir incentius a la seva contractació i mesures de discriminació positiva en la contractació pública tot potenciant el valor de la seva experiència per a la competitivitat de les empreses.

Per pal·liar el problema que suposen les baixes taxes d'activitat són necessàries dues línies bàsiques d'actuació. En relació a l'augment de la presència de la dona en el mercat laboral propugnem l'aplicació d'una àmplia gamma de polítiques de conciliació de la vida personal, laboral i familiar, d'ajut a les famílies i de serveis d'atenció que garanteixin l'autonomia personal. Aquesta política de conciliació ha de consistir en la flexibilització d'horaris; en la millora de les subvencions econòmiques per fill al càrrec d'acord amb la mitjana europea; en una millora de les prestacions dels contractes i en un agreujament de les penes a aquelles empreses que discriminin en la contractació per propera o futura

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

maternitat de la treballadora. Així mateix, l'extensió i l'allargament dels permisos de paternitat resulta un element crucial en la nostra voluntat de corresponsabilitzar els dos membres de la parella en la cura dels fills i filles. Tan sols així alliberarem les dones de la càrrega que històricament suposa la cura dels infants i dels/les membres dependents de la família i aconseguirem un increment en la taxa d'activitat femenina.

Les polítiques de suport a la família han de permetre un augment de la taxa de natalitat. Només a través d'aquest tipus de polítiques s'aconseguiran disminuir els costos que suposen per a les dones el naixement d'un nadó, i, per tant, serà possible un augment de la natalitat que a mig i llarg termini que permetrà mantenir el sistema de Seguretat Social. Des de El Partit dels Socialistes de Catalunya, treballem i seguirem treballant (com objectiu primordial) per la igualtat d'oportunitats en l'accés i promoció de la dona al mercat laboral i la conciliació de la vida personal i laboral com a filosofia de la nostra acció com a partit.

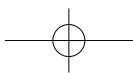
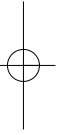
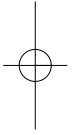
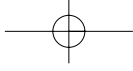
54

Respecte l'ús excessiu de prejubilacions i d'expedients reguladors defensem l'articulació de mecanismes que regulin la jubilació gradual i flexible. Aquests mecanismes van des de la transició sense traumes des de la situació de treballador/a actiu/va a la de jubilació a través d'una reducció progressiva de l'activitat, fins a la situació d'aquelles persones que per la seva pròpia voluntat decideixen perllongar la seva activitat laboral més enllà de l'edat ordinària de jubilació. La nostra voluntat és, doncs, la lluita contra els expedients de regulació indiscriminats i l'establiment d'incentius a la prolongació de l'activitat de forma voluntària sense que això signifiqui discriminació per motius d'edat.

De la mateixa manera, defensem l'equiparació de les jubilacions anticipades anteriors a 2002 amb els nous coeficients reductors, la millora de les pensions mínimes de jubilació i de viduïtat, així com, l'extensió de la protecció per viduïtat a les parelles de fet.

Els/les socialistes apostem per augments de la productivitat que generin augments del PIB i que, a la vegada, suposin creació de llocs de treball com a mecanismes de manteniment i millora del sistema. Entenem que, d'aquesta manera, serà possible que el PIB creixi per sobre de salaris i pensions garantint la viabilitat del sistema, a més d'implicar un augment dels recursos de l'Estat per a l'establiment de fonts de finançament addicionals de les pensions contributives. Per assolir aquest objectiu, cal impulsar la inversió en sectors econòmics intensius en capital, que utilitzin tecnologia molt avançada i capaços de generar productes d'elevat valor afegit. Creiem que aquests sectors econòmics són la clau en la consecució d'augments importants de productivitat en la nostra economia.

Malgrat la millora de la situació de la Seguretat Social no hem de caure en l'autocomplaença. Els/les socialistes continuarem treballant per una millora continuada del sistema de pensions donat el seu fort component igualador i la seva important tasca en la reducció i la prevenció de la pobresa. El sistema públic de pensions continua gaudint de superàvit comptable i la seva viabilitat financera no corre perill actualment ni sembla que en vagi a córrer en un futur immediat. Per aquest motiu, els/les socialistes pensem que aquest és el millor moment per plantejar-se les reformes que facin compatibles els nous reptes de l'Estat del Benestar amb els mitjans econòmics per sostenir-los. Aquestes reformes, en respondre a problemes similars als dels països membres de la Unió Europea, hauran de fer-se d'acord a principis comuns i d'acord al Pacte de Toledo, amb la finalitat de garantir la continuïtat del model social europeu.

V. ELS SERVEIS SOCIALS

Cap a un nou sistema de serveis socials

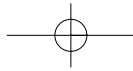
L'objectiu principal dels serveis socials és el benestar de les persones, millorant la seva autonomia personal i familiar; la cobertura de necessitat bàsiques; la cohesió social; la participació comunitària; l'atenció a situacions de marginació i la prevenció de situacions de risc d'exclusió.

En la nostra societat, els serveis socials es caracteritzen pels seus baixos nivells de cobertura i pel seu caràcter assistencialista. Així, des del sector públic només es protegeixen, i amb dificultat, aquelles situacions en què l'assistència no pot ser garantida per les altres dues vies: el mercat i la família. A la vegada, dintre del sistema de serveis socials existeix un subsistema que cada cop va prenent importància en la realitat social com a conseqüència de molts factors (sent un dels més importants l'envelliment de la població). Es tracta dels serveis d'atenció necessaris per a garantir l'autonomia de les persones amb dependència. No obstant, no hem d'oblidar que els serveis socials s'estenen a d'altres àmbits.

Els/les socialistes entenem que el sistema de serveis socials ha de transmetre una sèrie de valors i principis al conjunt de la societat que han d'anar més enllà de la simple prestació. En aquest sentit, creiem que per assolir aquest objectiu es necessari que el sistema actual modifiqui, en part, els valors sobre el que es fonamenta.

En primer lloc, creiem que els serveis socials han de ser un mecanisme a través del qual es promocióni l'autonomia de les persones i que, en cap cas, la prestació d'aquests serveis ha de ser un mecanisme per a l'estímul de la dependència.

En segon lloc, cal un sistema de serveis socials centrat en les persones i en les famílies, no només reactiu als problemes i a les necessitats, i que es basi més

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

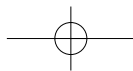
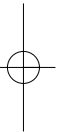
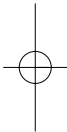
en plantejaments ètics i professionals. Cal un sistema que a més d'assegurar les condicions mínimes per viure, faciliti una vida digna i de qualitat per a tothom.

I, en tercer lloc, hem d'entendre el sistema de serveis socials com un conjunt de serveis adreçats a tothom i no únicament a persones en situació de risc o exclusió social. Hem d'estendre una visió molt més àmplia dels serveis socials, el sistema de serveis socials com un conjunt de prestacions universals, de caràcter preventiu, que respngui a les necessitats de la ciutadania en qualsevol moment del seu cicle vital i amb el mateix nivell de qualitat per a tothom.

Més enllà de la definició és important determinar de manera clara el contingut del sistema de serveis socials que desitgem. Per començar, partim d'una situació de gran dèficit en la garantia de serveis de protecció social. En aquesta situació, els elevats costos d'acudir al mercat per a l'adquisició d'alguns d'aquests serveis ha fet que les famílies els hagin obtingut a través de xarxes de solidaritat familiar i informal o bé que n'hagin prescindit, el que ha mostrat el clar subdesenvolupament del nostre Estat del Benestar i ha posat de manifest la necessitat de dissenyar un nou model de protecció social.

Els canvis socials, els canvis en el model de família, els canvis en el paper de la dona i els canvis demogràfics ens obliguen a reconsiderar l'actual sistema de serveis socials i a redefinir el rol que han de tenir davant els reptes que presenta la societat catalana actual. També hem d'aprofitar aquesta redefinició dels serveis socials per adaptar la configuració i distribució territorial dels centres i serveis a les necessitats de la població rural. Hem d'oferir la mateixa qualitat de serveis a tot el territori.

L'emergència de nous tipus de família pot fer trontollar l'actual sistema de protecció basat en un elevat grau de solidaritat familiar i intergeneracional. En la gran majoria de casos, el dèficit d'aquest tipus de serveis ha estat cobert dins de la família principalment per les dones. La correcció d'aquesta desigualtat social,

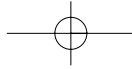

amb la creixent incorporació de les dones al món laboral i el seu creixent nivell formatiu ens permeten preveure menors possibilitats d'atenció a moltes de les necessitats que actualment no cobreixen els serveis socials. Hem de considerar el fet que la població de Catalunya major de 65 anys és molt gran i hem de diferenciar les seves diferents demandes i necessitats. Tenim gent gran molt activa i autònoma, que només vol igualtat d'oportunitats per gaudir dels serveis públics; i tenim també gent molt gran amb majors necessitats de serveis per desenvolupar moltes activitats de la vida diària.

A més d'aquesta característica sociològica dels darrers temps i que es mantindrà en el futur, sempre han existit col·lectius amb necessitats especials que presenten diferents nivells de dependència, les persones amb discapacitats, la cura de les quals tradicionalment també ha recaigut sempre sobre les famílies. D'altra banda, hauríem d'apostar més fermament per donar més suport a les famílies adoptives tenint en compte les seves necessitats actuals i futures.

Igualment, la manca d'un impuls real de polítiques protectores de la família, especialment d'aquelles que tenen descendents, amb ajudes directes i indirectes, per evitar l'empobriment de l'economia familiar quan s'opta per ser pares; la manca d'una legislació protectora real que reguli la compatibilitat de la vida familiar i laboral; la manca de serveis de suport familiar i d'atenció específica a les diferents necessitats que presenten els infants; i un lent procés de canvi de repartiment de rols familiars entre homes i dones, en el que encara la dona carrega majoritàriament amb el pes de la jornada domèstica i cura dels infants després de la jornada laboral, incideix en una baixa natalitat. Per altra banda, dificulta la tasca educativa dels pares envers els seus fills, que amb l'actual realitat familiar i laboral de Catalunya, requereix necessàriament de la col·laboració compartida amb els serveis educatius, de suport familiar i de l'entorn.

Hi ha també, un altre grup cada cop més nombrós. Són les persones que viuen soles, és a dir, les "singles" que, pel fet d'haver conformat la seva vida

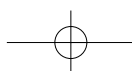
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

com a autònomes poden, eventualment, trobar-se en situació de dependència física. Els serveis socials destinats a persones dependents han de donar també resposta puntual i efectiva a les necessitats d'aquestes persones, derivades de malaltia o accident, que requereixen una ajuda domiciliària o de gestió

A aquests reptes s'han de sumar els plantejats pel fenomen migratori que ha entrat en una nova etapa en la nostra societat. Si bé encara continuen donant-se fluxos d'entrada importants hi ha una nova realitat que no podem menysprear. Per un costat, el nombre d'immigrants acollits a Catalunya en els últims anys és molt elevat superant, fins i tot, països de tradició d'acollida molt forta com Alemanya o el Regne Unit. D'altra banda, cada cop hi ha un major nombre d'immigrants que s'han establert definitivament al nostre territori. Aquesta consolidació és un reflex de les necessitats dels immigrants, a conseqüència de la seva desesperada situació d'origen, i coincidint amb un bon moment econòmic i social de la nostra societat, ens converteix en un destí desitjable, situació que ens obliga a implicar-nos en el desenvolupament del Tercer Món a través de polítiques de cooperació eficaces.

60

Davant d'aquesta situació, des del Partit dels Socialistes de Catalunya apostem per continuar desenvolupant polítiques dirigides a facilitar la integració de la immigració, ja que moltes persones immigrants no coneixen els seus drets i deures, ni tampoc la nostra llengua, cultura i usos socials, per tant hem d'establir mecanismes precisos per aconseguir-ho i per això resulta indispensable un major èmfasi en el sistema de serveis socials. La immigració suposa un augment de les necessitats i de les demandes en tots els nivells del benestar i per donar-hi resposta de manera adequada és necessari un major esforç en la provisió de recursos. L'educació és un mecanisme fonamental per a la completa integració dels immigrants i l'Administració hauria de portar a terme processos de suport educatiu però no només per a nois i joves en edat escolar, sinó per al conjunt de la població immigrant.

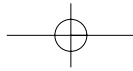

Així mateix, és imprescindible el desenvolupament d'una política migratòria comuna en el si de la Unió Europea que vagi més enllà de la seguretat i de la protecció de les fronteres, per donar una resposta integral al problema de les migracions. En el marc del Procés Euromediterrani, les polítiques desenvolupades pel Partenariat són la millor eina per evitar que moltes comunitats es vegin obligades a abandonar els seus països d'origen.

La coincidència d'aquests fenòmens ha creat la necessitat d'establir les bases per a un nou model públic de protecció social que superi les nombroses mancances de l'actual, i que garanteixi uns elevats nivells de qualitat de vida. D'altra banda, la nostra societat mostra, cada vegada, major complexitat i això es tradueix en noves necessitats i noves demandes de benestar.

En aquest context, cal que la protecció social sigui capaç de diversificar-se i de respondre a aquestes noves demandes amb noves polítiques. Si volem que el nostre sistema de protecció social sigui avançat l'hem de dotar d'una gran flexibilitat de manera que respongui adequadament a les diferents contingències, avançant-se a les situacions de risc de manera que la prevenció esdevingui un eix fonamental del sistema de serveis socials. Així, cal que l'oferta de serveis sigui àmplia i que aquests serveis s'adaptin a les necessitats diferents de persones en situacions diverses. Alhora, amb la mateixa exigència, una societat progressista i socialment avançada, que aspira a la millora de les condicions de vida de la ciutadania i a la qualitat de les relacions humanes, ha de protegir la població més vulnerable, la infància en situació de risc o maltractament. No podem tolerar que es continuïn donant formes de maltractament intrafamiliar que vulneren greument els drets humans dels infants. En aquest sentit s'ha de reorientar l'actual model de protecció a la infància, desenvolupant una protecció que actuï des de la prevenció mateixa.

Des del Partit dels Socialistes de Catalunya proposem una modernització i una dignificació del nostre sistema de serveis socials, l'àmbit menys desenvolupat

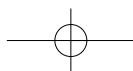
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

i amb majors mancances del nostre Estat del Benestar. Cal ampliar el catàleg de serveis que es presten, definint-los clarament, prioritzant-los en funció de la seva rellevància i establint el seu calendari d'execució i la seva dotació econòmica. Un dels principals problemes del sistema actual, a banda de la seva poca oferta, és la gran franja de ciutadania que deixa en situació de desprotecció. Es tracta de persones amb rendes que superen els barems econòmics actuals per rebre els serveis a través de l'Administració, però no amb capacitat adquisitiva suficient com per a cobrir els costos que es demanen al mercat per aquests serveis. Creiem que la modernització passa, sense cap mena de dubte, per la universalització del sistema de serveis socials, és a dir, per la seva extensió a la totalitat de la societat i per la seva garantia com a dret de ciutadania, trobant fórmules de finançament que conjuguin l'esforç públic i el privat, en funció dels nivells de renda de les persones.

62

Una altra de les característiques d'aquest sistema de serveis socials ha de ser la qualitat dels serveis. La qualitat és un element indispensable per afiançar el manteniment del sistema així com per garantir uns elevats nivells de qualitat de vida a la totalitat de la societat. L'Administració ha de jugar un paper clau en assegurar aquesta qualitat. Cal una planificació acurada dels serveis, una racionalització del seu ús, una simplificació dels processos i de la burocràcia en l'accés als serveis socials i un control estricte de la seva prestació.

L'agilitat de l'Administració en respondre a les necessitats de la ciutadania ha de ser un altre dels elements del sistema de serveis socials. En situacions que requereixen la intervenció dels serveis socials cal rapidesa en les respostes. Aquesta celeritat contribueix, a la vegada, a reforçar l'element preventiu que creiem que ha de caracteritzar un sistema avançat de serveis socials. En aquest punt, el traspàs de competències a l'Administració local, més propera a la ciutadania, i la coordinació entre els serveis sanitaris i els serveis socials pren una gran rellevància en reforçar tant l'agilitat del sistema com el seu caràcter preventiu.

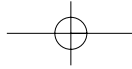
D'altra banda, cal incrementar i innovar en el nou rol dels i de les professionals d'atenció primària com a referent individual i familiar per a l'atenció integral de les persones i les famílies des del naixement fins la mort, especialment en situacions greus de persones sense sostre o amb d'altres urgències socials.

Davant les catàstrofes naturals produïdes darrerament arreu del món (inundacions, incendis, esllavissaments,...) que afecten a gran quantitat de persones, cal estar preparats, cal disposar de protocols d'actuació i recursos per planificar, organitzar i intervenir allà on la situació ho requereixi. Es pot prendre com a referent el model sanitari (on es disposen i es distribueixen els afectats segons la proximitat i gravetat) per saber en tot moment les places disponibles de residències, el nombre de professionals, serveis socio-sanitaris, hospitals de dia...

L'element central de totes aquestes qüestions és la necessitat de garantir el dret de totes les persones a l'accés als serveis socials. Això precisa una nova llei que reordeni els serveis socials, que millori la participació de tots els agents implicats, que els descentralitzi i, sobretot, que garanteixi el dret subjectiu de totes les persones amb necessitats socials a accedir als serveis socials que precisen.

D'altra banda, hem de ser conscients de l'important paper que les associacions, entitats sense finalitat de lucre i fundacions, conegudes normalment com Tercer Sector, poden jugar en un context de necessària extensió dels serveis socials. Per aquest motiu, s'ha de tenir en compte la importància de la creació d'ocupació estable i no precària, tot afavorint la seva consolidació i el reconeixement del seu valor econòmic i social potenciant la formació, seguiment, recolzament i control.

En el disseny d'aquest nou sistema de serveis socials creiem que el Tercer Sector pot donar suport en la prestació de serveis innovadors i de qualitat. La cooperació entre Administració pública i Tercer Sector en aquest àmbit pot

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

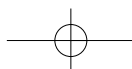
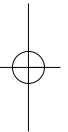
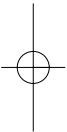
suposar nous avenços cap a estratègies de motivació laboral i a mecanismes de solidaritat social.

No obstant, per tal que això sigui possible, és necessària una modernització del Tercer Sector, transformant-se en una xarxa d'atenció pública de serveis que inclogui els serveis de titularitat pública i els serveis de titularitat privada acreditats i concertats per l'Administració. A la vegada, l'Administració ha d'oferir un major recolzament al Tercer Sector alhora que aquest cerca fórmules de finançament privat que ajudin a impulsar els seus objectius fundacionals; i que busquin la motivació de les seves iniciatives, la seva col·laboració i corresponsabilització.

En aquest sentit és necessari regular, d'una banda, la normativa de la prestació dels serveis, que sempre seran de titularitat pública (serveis bàsics d'atenció primària o equips d'atenció especialitzada responsables de valoracions, que tenen una dependència funcional i jurídica de l'Administració en tant que deriven decisions administratives) i la prestació dels serveis subjectes a gestió privada, els mecanismes d'inspecció i responsabilitat de l'Administració. D'altra banda, cal regular el sistema de provisió de personal qualificat per prestar el servei, a fi de no recaure en el deteriorament professional actual; i finalment, fixar uns mateixos indicadors de qualitat estandarditzats que tots els serveis al marge de la titularitat de la xarxa pública han de garantir. També s'haurà de fer un seguiment de totes les ajudes públiques, tant econòmiques com materials, que es destinin al Tercer Sector en el marc d'aquesta col·laboració.

S'haurà de produir una descentralització dels serveis socials, sent gestors dels mateixos els municipis i els Consells Comarcals. En els diferents àmbits es crearan els òrgans de participació dels agents socials i les organitzacions de les persones grans.

Finalment, els/les socialistes creiem que el bon funcionament del sistema de serveis socials està lligat a una major implicació i a un major protagonisme

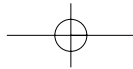

dels/de les professionals en el disseny de les polítiques de protecció social i en la seva implementació. A la vegada, això només serà possible si es potencia el sistema de serveis socials com a creador d'ocupació de qualitat, de progrés professional, de generació de creixement econòmic i s'impulsa, de manera activa, la implicació i promoció dels seus professionals.

Cal replantejar la política laboral envers els professionals de l'àmbit del benestar social si volem fer efectiva la qualitat. En aquest sentit cal donar fi a les males condicions de treball, de precarització laboral, sobretot més acusades en el Tercer Sector. Uns serveis adients per a la ciutadania no es poden obtenir amb una política de personal de restriccions de costos i no de qualitat. La xarxa d'atenció pública dels serveis socials requereix necessàriament de professionals qualificats, revaloritzats i amb estabilitat. Actualment els professionals de la xarxa dels serveis socials estan infravalorats i amb condicions laborals diverses, en situació de greuge comparatiu respecte altres professionals que treballen en altres àmbits del benestar amb una estructura molt més organitzada i homogènia.

Dins aquest propòsit, cal apostar per un acord marc interadministratiu, que reguli les condicions laborals de tots els professionals de la xarxa pública de serveis socials, sigui de titularitat pública o privada, perquè puguin desenvolupar una veritable carrera professional, amb la seva formació inicial i contínua, amb el reconeixement de les seves tasques professionals realitzades, amb mecanismes de promoció horitzontal, vertical i fins i tot interadministrativa, i amb unes condicions laborals adients i equiparades als professionals homòlegs que treballen en altres àmbits de benestar (salut, educació....).

El principi d'igualtat des de el socialisme democràtic passa per accions positives per prevenir situacions de vulnerabilitat. És per això que apostem per l'establiment de clàusules socials a la contractació pública, que serveixin per afavorir la inserció laboral dels més febles, tot facilitant al mateix temps la

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

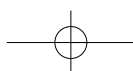
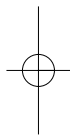
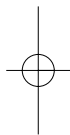
responsabilitat social de les empreses. Des d'aquesta visió, és necessari l'impuls de noves formes de solidaritat de proximitat donant participació als beneficiaris, als voluntaris i als treballadors.

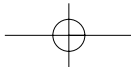
Recolzem el dret d'aquestes xarxes d'economia solidària, la riquesa que poden aportar, la gran diversitat de camps que cobreixen (serveis de proximitat, desenvolupament local, comerç just, estalvi ètic), així com, les diferents naturaleses que ho sustenten: xarxes d'actors locals, nacionals, agències de recolzament, ONGs de solidaritat internacional, centres d'investigació i recerca, obres socials de les Caixes, etc. Per aquest motiu hem de tenir en compte la necessitat d'establir des de les administracions concerts i convenis de llarga o mitja durada.

És necessari incentivar formes de visualització, a través dels mitjans de comunicació, que promoguin els valors de solidaritat envers els més febles i la sostenibilitat mediambiental. Cal incorporar els principis de sostenibilitat mediambiental com a factors d'equilibri al territori i com a generadors de noves fonts de riquesa i d'ocupació.

En aquesta línia, el socialisme català que des de la recuperació democràtica dels ajuntaments ha contribuït a la transformació urbana, econòmica i social de tants pobles i ciutats de Catalunya, aposta clarament per un model de territorial socialment responsable, on el territori esdevé lloc clau per configurar pactes entre els serveis públics, les entitats socials i el teixit productiu i financer a través d'accions continuades i sostenibles.

La universalització dels serveis socials suposa, com ja s'ha dit anteriorment, la seva extensió a la totalitat de la població. Això, a la pràctica, implica la garantia d'un seguit de serveis adreçats a les famílies, als infants, als joves, a les persones que pateixen algun tipus de discapacitat i a la gent gran.

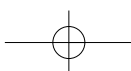
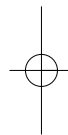
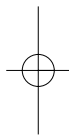
Les polítiques socials destinades a les famílies, la infància i la joventut

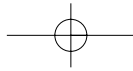
Les polítiques per a la família

La conciliació de la vida personal, laboral i familiar ha de ser un objectiu bàsic de les polítiques socials en la mesura en què garanteix que el dret de tot ciutadà/na a tenir una família no impedeixi l'exercici d'una ocupació estable i digna, o que els drets primordials a tenir una família i treballar no es contraposin i puguin arribar a ser irreconciliables. Per aconseguir aquesta conciliació és necessària l'aplicació d'un conjunt de polítiques d'ajut a la família.

Les polítiques de suport a les famílies s'han de desenvolupar tenint en compte la diversitat de formes que l'estructura familiar pot presentar, respectant-les totes elles i primant les més necessitades econòmicament i que suporten més càrregues. Amb les polítiques de conciliació de la vida laboral i familiar s'ha d'aconseguir que la formació de les famílies no estigui constrenyida per factors aliens a la voluntat dels individus. És a dir, les mesures han d'encaminar-se a crear un marc en què els individus siguin totalment lliures per decidir quin tipus de família desitgen.

D'altra banda, les polítiques d'ajut a les famílies també han de fer possible la completa integració de la persona amb més responsabilitats familiars en el món laboral. En aquest sentit, han de crear les condicions adients per tal que, independentment de la seva situació familiar, es garanteixi el dret de les dones a integrar-se i participar en el món laboral en igualtat de condicions respecte els homes i puguin, d'aquesta manera, desenvolupar completament el seu potencial personal. En cas contrari, el món laboral i, per extensió, la nostra societat continuaran patint la manca i el desequilibri que suposa la menor incorporació de la dona al món laboral. Cal formular noves polítiques de conciliació que

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

atenguin de forma integral les noves necessitats i les noves i diverses situacions amb les què es troben les famílies que poden afectar la qualitat de vida de les persones. També convé disposar de mecanismes per augmentar l'oferta laboral a les zones rurals, menor que a les zones urbanes, per facilitar la incorporació de la dona al món rural i alhora contribuir a fixar la població al territori.

Les responsabilitats familiars no són competència exclusiva de les dones. És per això que cal el desenvolupament d'un mercat laboral més favorable a les famílies que tingui en compte les necessitats de les famílies i que les consideri en el seu funcionament. En aquesta direcció, la creació d'un major nombre de treballs a temps parcial seria una resposta adient que facilitaria la incorporació al mercat laboral de persones amb responsabilitats familiars que desitgen limitar el temps que dediquen al treball. No obstant, s'ha de garantir que l'impuls d'aquest tipus de jornades laborals no es tradueixi en la creació d'ocupació precària i suposi deixar de banda la potenciació de la coresponsabilització dels pares i mares en la vida familiar des de la primera infància. En aquest sentit, cal donar una major importància de la que fins ara s'ha atorgat a les mesures de conciliació del temps de la vida familiar i laboral que s'estableixen des dels governs.

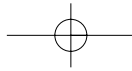
68

És necessari continuar la tasca iniciada de creació d'una extensa xarxa pública de llars d'infants per a nens i nenes d'entre 0 i 3 anys i reconèixer aquesta escolarització com a etapa educativa. Els beneficis d'aquesta mesura es veuran reflectits en dues vessants. Per un costat, s'afavoreix l'accés de molts pares i mares al treball remunerat i, per l'altre es crea ocupació alhora que queda garantida la qualitat del servei a través del control públic. Cal, també, augmentar el suport econòmic a les famílies amb fills/es a càrrec. És necessari l'increment de les ajudes periòdiques que reben les famílies per cada fill/a menor de 3 anys i és necessària una ampliació de les ajudes a fills/es amb edats superiors als 3 anys. És important, també, dur a terme un major nombre de serveis i programes de lleure adreçats als infants i adolescents, prenent

especial cura en respectar tant les necessitats de les famílies com dels infants, especialment si són petits, així com, en les necessitats de les famílies residents en nuclis urbans molt petits o disgregats. Són serveis amb clara funció educativa i socialitzadora al mateix temps que es potencia la conciliació de l'horari laboral i l'escolar.

D'altra banda, s'han d'ampliar i fomentar els permisos de paternitat per tal d'impulsar un repartiment del temps de dedicació als fills/es entre els dos membres de la parella. En aquest sentit, és necessària una millora en les condicions de les excedències per motius familiars de manera que les responsabilitats familiars puguin ser compartides pels dos membres de la parella. També cal ampliar els permisos de maternitat per als dos membres de la parella en el cas de filiacions en parelles formades per dues dones. Cal conscienciar la societat i obligar les empreses per tal que acceptin la normalitat d'aquests permisos i un compliment de la legalitat.

Finalment, cal destacar la rellevància dels ajuts econòmics directes (i indirectes) a les famílies. Aquests tipus de prestacions són resultat del reconeixement que es fa, per part de la societat, del valor individual i col·lectiu dels infants. Les prestacions d'aquest tipus són molt importants als països europeus però el nostre país es troba a la cua d'Europa en aquest tipus d'ajuts i, en general, en les polítiques de suport a les famílies. Per aquests motius, des del Partit dels Socialistes de Catalunya apostem per una consolidació dels ajuts que actualment s'ofereixen des de la Generalitat de Catalunya. Aquests ajuts suposen que més de 240.000 infants reben la prestació universal per a infants menors de tres anys (575 euros); que 71.000 famílies reben la prestació per a famílies nombroses o monoparentals amb infants menors de sis anys (650 euros); i que més de 1.300 famílies reben les prestacions per part, adopció o acolliment múltiple.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

La protecció integral de la infància i l'adolescència

Si hi ha un col·lectiu que difícilment pot reivindicar els seus drets aquest és el dels infants. La protecció davant de situacions de risc social d'infants i adolescents és per a nosaltres un dels àmbits essencials en el conjunt de les polítiques per a més justícia social. És per això que cal el compromís de totes les administracions públiques en la protecció dels/de les menors en situacions de desemparament, de marginació o de risc. Els hem de garantir el poder desenvolupar-se en condicions de llibertat i dignitat.

Hem de contemplar la realitat de la immigració també amb els ulls de la infància i l'adolescència. Un gran número d'aquests joves o adolescents pateixen des de la infància dificultats socials, i és en aquesta època quan s'agreuja i es dificulta, és l'etapa on es desenvolupen noves capacitats d'integració. Hem de protegir-los contra l'exclusió social i la pobresa, els hem de garantir el dret a l'educació, la salut i la cultura. Els drets de la infància també són drets humans.

70

És imprescindible el desenvolupament de polítiques preventives i fins i tot intervencions protectores en el si de les famílies i l'actuació ràpida i eficaç enfront de les situacions de desemparament amb el desplegament de recursos socials moderns i suficients per fer-hi front.

Els/ les socialistes apostem per clarificar la normativa pel que fa a la protecció de la infància i l'adolescència d'una manera integral i respecte la protecció des dels mateixos drets dels infants i adolescents com a ciutadans.

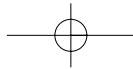
Cal identificar les situacions i factors de risc que generen desprotecció infantil i impulsar programes integrals i de prevenció adreçats als infants i llurs famílies (salut, educació, habitatge, inserció,...). Igualment és necessari el

desenvolupament de programes i serveis que treballin en l'entorn com els centres oberts, centres de dia integrals..., així com, oferir eines a l'infant i l'adolescent per poder afrontar la seva situació personal i tenir un desenvolupament integral.

Més enllà dels/de les menors en situació de desemparament calen polítiques de prevenció de situacions de risc adreçades a la totalitat de la infància i l'adolescència. La principal política preventiva que podem impulsar en el context actual és la relacionada amb la disminució dels casos de fracàs escolar. Una bona formació és, actualment, el principal recurs per garantir la igualtat d'oportunitats i per evitar situacions de risc social. Per tant, són necessaris instruments per un major control, des de les administracions públiques, del rendiment educatiu dels infants, més i millors mesures contra el fracàs escolar i, també, una major inversió en capital humà. Mesures com l'educació en el lleure com a espai que estructura, educa en els valors, desenvolupa capacitats personals, habilitats; les polítiques d'acompanyament a les famílies que recolzen el seu rol socialitzador, afectiu i educador; incidència en entorns vulnerables on els infants i adolescents es veuen exposats a un major índex de risc; mesures que treballin en contra de totes les formes i expressions de violència...

A la vegada, cal una major conscienciació de la societat en general i dels pares en particular sobre el gran problema que suposen els elevats índexs de fracàs escolar que es donen en el nostre país, i que són uns dels més elevats de la UE.

Una altra gran política preventiva és la que ofereix ajut i suport a les famílies que tenen problemes en la seva tasca educativa i de cura dels infants per tal d'incrementar els seus nivells de responsabilitat i competència. Una de les principals causes de desemparament i risc social dels infants a Catalunya és la negligència o manca d'atenció suficient i adequada a les necessitats dels infants. La detecció ràpida i efectiva des del sistema sanitari i des de l'escola, així com la prestació de serveis que ajudin els pares a realitzar la seva tasca educativa amb

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

major responsabilitat i eficàcia, són eixos principals de tota política de serveis socials adreçada a la infància.

La sensibilització i el compromís del conjunt de la societat en la protecció dels drets dels infants resulta imprescindible. Cal impulsar polítiques globals de protecció dels infants en l'àmbit familiar, programes de prevenció, detecció, intervenció, suport i seguiment de situacions de desprotecció social i/o abusos cap als/a les menors, especialment pel que fa al maltractament físic i psíquic, abandó o manca de cura i atenció a l'infant en totes les seves vessants. La implicació de tots/es aquells/es professionals relacionats amb la infància resulta del tot necessària.

També considerem important potenciar la figura de l'acolliment familiar com a principal mesura alternativa (el menor en un entorn més favorable) portant a terme polítiques efectives d'ajuts a les famílies acollidores (suport tècnic, mesures fiscals i socials, suport econòmic).

72

És necessari vetllar per la rapidesa i l'efectivitat dels procediments judicials i administratius, així com, la participació i l'audiència del/de la menor en funció de l'edat i maduresa i evitar el trencament dels itineraris d'inserció social i laboral en el moment de la majoria d'edat amb l'establiment de programes progressius. En aquest sentit, cal prestar molta atenció i donar respostes als/a les adolescents i joves immigrants no regulars que no estan amb les seves famílies i als quals la seva situació no els permet treballar ni formar-se.

Finalment, cal adaptar les actuacions preventives i protectores a les circumstàncies i necessitats concretes de l'infant i del seu entorn familiar, especialment en casos de maltractament infantil. La generació i utilització dels recursos han de voltar entorn les necessitats de l'infant i un pla de treball idoni per a la seva millora personal, familiar i social. Són imprescindibles més centres adequats i recursos específics per garantir la inserció dels menors amb risc social.

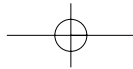
La joventut i la seva emancipació: habitatge, ocupació i formació

El retard actual en la formació de les famílies és una causa directa, entre d'altres, del descens de la natalitat i de la fertilitat que en els últims anys està caracteritzant l'evolució demogràfica en el nostre país. L'endarreriment de l'edat en què els/les joves deixen la llar parental és una de les causes del retard en la formació de les famílies. Per tal d'evitar la prolongació indefinida d'aquesta situació i les seves negatives conseqüències és necessari un impuls, des de l'Administració, envers l'afavoriment d'una emancipació juvenil menys tardana. L'accés a l'habitatge és un element indispensable per a l'emancipació com a consecució d'un espai físic propi. El retard en la formació de les famílies té unes conseqüències evidents per a la societat. Però hem de pensar aquesta situació des de la perspectiva dels joves, que és la recerca de la seva realització personal. Cal impulsar les polítiques d'habitatge des de les administracions i en col·laboració entre els municipis i la Generalitat.

L'emancipació suposa tenir el dret, la responsabilitat i la capacitat de decidir sobre la pròpia vida i de participar i incidir en la vida col·lectiva. El retard de l'emancipació dels joves també pot tenir les seves causes en la manca de polítiques facilitadores d'aquesta emancipació. Hi ha molts factors que tenen a veure amb aquest procés, com l'educació i la formació, l'habitatge o les condicions del mercat laboral. Si els riscos i dificultats del procés d'emancipació juvenil es transformen en obstacles insalvables, l'interès es transforma en preocupació individual i també col·lectiva.

Sense una acció conjunta en aquests tres àmbits (habitatge, formació i ocupació) serà complicat trobar possibles solucions per a l'emancipació familiar dels joves de manera que puguin portar a terme el seu projecte de vida personal.

És necessari el foment d'habitatge de lloguer per a joves a preus assequibles i que es corresponguin amb la situació laboral de molts membres

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

d'aquest col·lectiu. La garantia d'habitatge social de lloguer per a joves facilitarà el pas de l'emancipació. A la vegada, els preus relativament baixos d'aquest tipus d'habitatge donaran als joves la possibilitat d'estalviar per a l'eventual futura adquisició d'habitatge en propietat. Els habitatges de lloguer social poden funcionar com a habitatges de transició.

D'altra banda, cal augmentar l'oferta d'habitatge protegit ampliant els sectors de la població que hi poden accedir. Fins ara, l'accés a l'habitatge protegit només era possible per una part molt petita de la població amb rendes molt baixes. Un augment en l'oferta d'aquest tipus d'habitatge suposaria l'extensió a un conjunt de la població, especialment joves, amb rendes no prou elevades per accedir a un habitatge en el mercat lliure i no prou baixes per accedir a l'oferta actual d'habitatge protegit. En relació amb l'habitatge protegit és necessari que l'oferta sigui constant i que no depengui de la situació conjuntural en què es troben els promotors privats. Per això és necessària una major regulació de la relació del sector públic amb els promotors privats de manera que aquests adquireixin un compromís de cooperació amb el sector públic independentment de quines siguin les condicions de la demanda al mercat lliure.

74

També és necessari un increment de la despesa pública en habitatge. Atenció especial mereix la necessitat de fomentar habitatges de qualitat a les zones rurals garantint l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). A més, l'Administració pública haurà d'aplicar polítiques per evitar l'especulació immobiliària i el conseqüent encariment de l'habitatge, i impulsar experiències innovadores com les cooperatives de construcció, les bosses de lloguer, els "foyers"... A més, cal el desenvolupament d'una política orientada a la rehabilitació de l'habitatge, sobretot destinat a primera residència i al lloguer.

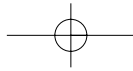
Per altre costat, la garantia d'una educació pública i de qualitat, així com d'una bona formació continuada són elements indispensables per a la inserció

social i en el mercat laboral. Per això cal impulsar les mesures necessàries per elevar la taxa d'escolarització postobligatòria i la formació continuada. Cal tenir present que molts joves catalans deixen els estudis després de l'educació obligatòria i ha de ser un objectiu dels socialistes elevar la taxa d'escolarització postobligatòria amb mesures com les següents: potenciar els cicles formatius professionals especialment vinculats a les necessitats del mercat laboral; desenvolupar una política de beques que faciliti a les famílies i els estudiants la formació postobligatòria, etc.

L'actual situació del mercat laboral, amb un excés de temporalitat i treball inestable, fa augmentar les dificultats d'iniciar un projecte autònom per als joves; i els condiciona fortament a l'hora d'iniciar un projecte de vida independent, ja que, no poden disposar dels recursos inicials i no tenen garanties per accedir al finançament dels seus projectes.

L'accés a una feina digna és un dels elements fonamentals que incideixen en el procés d'emancipació juvenil. Són preocupants les dades sobre atur juvenil però, sobretot, que aquest sigui el col·lectiu amb més feines poc estables, precàries o que no es corresponen amb el seu nivell acadèmic o de formació. També aquí els importants canvis de l'estructura econòmica i productiva ha provocat una evolució en la manera d'entendre la feina avui en dia. Les necessitats i exigències del mercat laboral global han marcat la pauta d'una major flexibilitat i mobilitat, una necessitat continua de formació que provoca itineraris vitals dominats per trajectòries no lineals, per continus zig-zags d'entrada i sortida a diferents situacions que condiciona una necessària i constant adaptació. Avui és estrany que la gent passi tota la seva vida laboral a una mateixa empresa, a un mateix lloc, sota les mateixes condicions laborals i contractuals.

La discontinuïtat laboral, si no és voluntària, genera incertesa i incapacita per a conquerir un espai propi i autònom en la societat. Els joves i les joves s'han adaptat a aquesta realitat que és bàsicament la què coneixen i amb la què

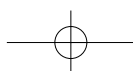
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

conviuen, però no n'hi ha prou. Davant d'això, les polítiques de joventut que defensem els socialistes han de ser polítiques actives per capacitar i formar, que relacionin formació i treball per evitar discontinuïtats i transicions on molts joves poden quedar despenjats. El paper dels ajuntaments és clau a l'hora d'executar programes d'informació i assessorament laboral on facilitar recursos i eines eficaces que garanteixin l'èxit dels processos personalitzats de recerca activa de feina.

Altres elements d'aquestes polítiques de joventut que els socialistes defensem són els relacionats amb la construcció d'una autèntica ciutadania activa juvenil compromesa amb la col·lectivitat i participativa. L'àmbit local és clau també en aquest punt. Les polítiques integrals necessiten de la coordinació de les administracions com pot ser la definició d'un mapa de programes d'actuació per a cada nivell de l'Administració als àmbits de la informació juvenil, l'accés a l'habitatge, els equipaments, l'associacionisme... Una bona llei de polítiques de joventut ha de ser aquella que contempli la realitat municipalista com la protagonista d'aquests processos. Processos que necessiten d'un reconeixement competencial i una suficient dotació de recursos que l'acompanyi. Els entorns socials més propers a la vida dels joves condicionen el seu desenvolupament i el que la igualtat d'oportunitats sigui una realitat. Els ajuntaments estan cridats a treballar en polítiques de proximitat, de valors, de compromís cívic, de responsabilitat social envers els joves i el seu futur.

76

Un dels trets que hauria de quedar en "l'imaginari col·lectiu" dels catalans i catalanes ha d'ésser que quan els socialistes governen la Generalitat es fa una veritable aposta política pels joves, abordant-se un conjunt de polítiques transversals, no solament referides a l'habitatge. En aquest sentit, un bon exemple és una de les polítiques més significatives de Pierre Mauroy al capdavant del govern francès com va ésser la estructuració d'un pla que va donar lloc a la constitució de missions locals als territoris més fràgils o vulnerables de França (abordant-se des de la formació, l'inserció laboral o la salut mental dels joves en situació de risc).

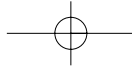
La protecció social de les persones en situació de dependència i de suport a la vida autònoma

Les situacions de dependència han de ser objecte d'especial atenció en el nostre sistema de serveis socials si aspirem a un Estat del Benestar plenament desenvolupat. A Catalunya hi ha més de 330.000 persones en situació de dependència, de les quals més de 200.000 presenten dependència moderada o severa.

Actualment, el paper de les famílies resulta cabdal en l'atenció d'aquestes persones, ja que, únicament el 23% de les persones que pateixen aquests graus de dependència reben atenció institucional i el 77% viu al seu domicili. Així doncs, és absolutament necessari que les administracions públiques garanteixin un ampli conjunt de serveis d'atenció a la dependència universals, que esdevinguin un dret de ciutadania.

Aquests serveis d'atenció a la dependència han d'estar clarament orientats a les persones dependents i a les seves famílies. Pel que fa els cuidadors de persones en situació de dependència, cal procurar la seva formació, la qual cosa, a més de la conseqüent creació de llocs de treball comportarà un alleujament per als familiars i una millora en l'atenció i, per tant, en la qualitat de vida dels cuidats. L'atenció a les necessitats i el manteniment de la qualitat de vida de les persones que tenen una situació de dependència i de les seves principals persones cuidadores han d'esdevenir el seu principal motor. L'atenció a la dependència s'ha de basar en la promoció de l'autonomia com a principi bàsic. D'aquesta manera, resulta especialment rellevant que els serveis creats estiguin basats en l'adaptació de l'entorn de la persona dependent a les seves necessitats.

D'altra banda, en nombroses ocasions les situacions de dependència es troben associades a malalties de caràcter crònic i requereixen atencions de llarga durada. Així, es posa de manifest la necessitat d'una acció sociosanitària

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

integrada tant per reforçar el caràcter preventiu com per garantir la continuïtat assistencial en els serveis d'atenció a la dependència.

Per tal de respondre a aquestes noves necessitats s'està elaborant, tant des del govern de la Generalitat com des del govern central, la legislació necessària per posar en marxa nous programes d'atenció a les persones dependents. La futura "Llei de promoció de la vida autònoma i atenció a les persones en situació de dependència" garantirà la universalitat del servei i definirà els drets que garantirà el futur subsistema nacional d'atenció a la dependència. A Catalunya la futura "Llei de Serveis Socials" establirà els serveis considerats bàsics per a tota la població i crearà l'Agència Catalana de la Dependència i per l'Autonomia Personal, organisme encarregat de gestionar els nous serveis i prestacions destinats a atendre les persones en situació de dependència. L'Agència de la Dependència de Catalunya comptarà en els seus òrgans amb la presència dels agents socials.

78

Les persones amb discapacitat: integració i lluita contra les barreres

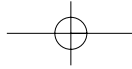
Des del Partit dels Socialistes de Catalunya pensem que resulta necessari un impuls en les polítiques de benestar adreçades a les persones que presenten algun tipus de discapacitat. Cal un impuls legislatiu per garantir la plena integració d'aquestes persones en tots els àmbits de la vida ciutadana. El factor de la discapacitat ha d'estar present en les polítiques públiques sanitàries, inspirant mesures d'acció positiva que garanteixin la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat en la seva vessant d'usuaris dels serveis de salut. Més enllà d'aquestes reformes legislatives, cal garantir el seu efectiu compliment, especialment, en l'àmbit laboral a través d'unes inspeccions de treball més severes en el compliment de la llei. D'altra banda les polítiques públiques d'inserció laboral esdevenen imprescindibles per a la integració social i laboral de

les persones amb discapacitat. L'eliminació de barreres arquitectòniques també resulta molt important en la nostra voluntat de continuar treballant en la construcció d'uns municipis per a tothom.

Calen polítiques que potenciïn o facilitin la integració laboral en l'empresa ordinària de persones amb baix nivell de producció, però amb un òptim nivell de capacitació, en el cas d'algunes discapacitats físiques. Això està altament relacionat amb la potenciació de vida independent. Cal fer complir les normes per a l'accés a la vida laboral de les persones amb discapacitat i potenciar el seu protagonisme. Per als joves i infants amb alguna discapacitat, cal aconseguir resultats educatius homologables als dels països amb polítiques socials més avançades. Aquests resultats educatius satisfactoris són els que els han de permetre aconseguir una millor autonomia personal i integració social. En aquest sentit, cal el compliment estricte per part de les administracions de la reserva del 5 % de totes les places a les convocatòries d'oferta pública d'ocupació i, en les empreses, de la reserva del 2 % dels llocs de treball.

És important prestar una especial atenció a les persones amb malalties mentals i determinar mesures concretes que permetin augmentar les seves possibilitats d'inserció. Igualment, des del punt de vista de prevenció, les polítiques de salut laboral esdevenen una peça clau per a la prevenció, educació i atenció de la salut, des de la mateixa empresa, vers les persones que presenten una situació de risc o salut deteriorada i que poden acabar convertint-se en discapacitats o invalideses.

El col·lectiu de persones amb alguna discapacitat es troba, actualment, en una situació molt precària tant pel que fa al finançament dels serveis que necessiten com per la xarxa de centres i de professionals de què disposen, així com per la manca de revisió de la seva discapacitat, que pot veure's agreujada al llarg de la seva vida, el que impossibilita l'adequació de la quantia de la prestació social que reben a la qualitat de vida mínima exigida.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Fins ara, el finançament dels serveis ha provingut, majoritàriament, de les famílies. No obstant, aquesta situació no es pot mantenir. Per aquest motiu, en la prestació de serveis a persones que tenen alguna discapacitat creiem especialment rellevant assegurar el finançament públic, evitant situacions de discriminació respecte un col·lectiu que, en ser menys nombrós, resulta menys visible. Entenem que la qualitat d'aquests serveis ha de ser un element clau i apostem per una reconversió de la xarxa existent. Cal garantir unes condicions dignes de treball als/a les professionals i estendre la xarxa de serveis com a mesures imprescindibles per assegurar la qualitat dels serveis.

En aquest àmbit la col·laboració del Tercer Sector esdevé inestimable en la mesura en què molts dels serveis que actualment no es presten des de l'Estat del Benestar són prestats pel Tercer Sector. La cooperació entre Administració pública i Tercer Sector pot resultar profitosa en la creació d'una àmplia xarxa de serveis públics per a les persones que presenten alguna discapacitat. D'aquesta manera seria possible millorar els serveis existents, estendre'ls i impulsar-ne de nous assegurant, en tot moment, l'eficiència en el seu funcionament.

80

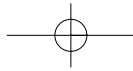
Hem de tenir en compte la manca de professionalització que va caracteritzar durant molts anys els serveis a les persones amb discapacitat, que havien de recórrer al voluntariat. Des de fa uns anys aquesta situació s'ha modificat significativament, i els professionals han guanyat en preparació i competència. Amb tot, encara es manté una baixa consideració professional i tècnica que es tradueix en un baix reconeixement econòmic i social de les seves tasques.

D'altra banda, cal crear i incrementar una sèrie de serveis d'atenció a les persones dependents per a la seva autonomia personal, l'accés als quals sigui universal responent a un dret de ciutadania. És necessària la creació de l'assistent personal per als serveis d'atenció domiciliària, que permeti portar a

terme les tasques de la vida diària per aquelles persones que tinguin un grau baix o moderat de discapacitat; especialment a les zones rurals, on hi ha un major dèficit d'aquests serveis i on, l'increment i millora dels mateixos, contribuiria a fixar la població al territori. Els serveis d'atenció domiciliària són positius en dos aspectes: una major eficiència que els serveis residencials a la vegada que es fomenta la independència de la persona discapacitada i s'allibera la família, especialment les dones, de prestar determinats serveis de manera que poden accedir al mercat laboral; i la creació d'ocupació en tasques que, en general, poden ser dutes a terme per persones amb nivells de qualificació mitjans (sobretot feines relacionades amb tasques domèstiques quotidianes), entre d'altres col·lectius professionals que poden generar-se específicament.

Amb els mateixos objectius que l'atenció domiciliària, és necessària la garantia d'una xarxa de centres de dia, de centres de nit, de residències i de transport adaptat per a persones discapacitades que, pel seu grau de discapacitat, no poden integrar-se en el mercat laboral. D'aquesta manera, a més de crear ocupació i d'alliberar les famílies de les tasques de cura, s'evita l'aïllament d'aquestes persones. De la mateixa manera cal garantir una xarxa de serveis per a la integració social i laboral de les persones que presenten malalties mentals i mecanismes de suport als/a les familiars que en tenen cura, tot reforçant les polítiques de salut mental en els CAPs. Igualment, cal posar l'accent en les persones amb discapacitat intel·lectual per tal d'incrementar-ne els recursos específics i, sobretot, procurar la vida independent en el marc de les seves possibilitats.

Finalment, respecte les polítiques adreçades a la millora de l'accessibilitat no només s'ha de parlar de barreres arquitectòniques sinó de les barreres de la societat de la comunicació. Aquestes barreres avui en dia podem superar-les gràcies a les tecnologies. S'ha de parlar de l'infoaccessibilitat que vol dir accés a la informació en un sentit ampli.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

La gent gran: persones portadores de valors

En els últims anys la nostra societat està assistint a un fenomen d'envelliment de la població que té les seves arrels en la millora del sistema sanitari i en la millora de les condicions i de la qualitat de vida. Això condueix a què en els propers anys ens enfrontem amb una societat amb major nombre de persones grans, l'esperança de vida de les quals és major. La conseqüència immediata del darrer punt és un augment de la dependència al qual s'haurà de donar resposta des de les polítiques públiques.

L'objectiu dels serveis públics de promoció de l'autonomia i d'atenció a la dependència ha de ser el de mantenir la qualitat de vida de les persones grans, així com, de les que presenten discapacitats que afecten al seu grau d'autonomia, a la vegada que es fomenta la integració en el mercat de treball de les persones que tradicionalment han realitzat la funció de cuidadores, és a dir, de les dones. D'altra banda, amb el proveïment d'aquests serveis es genera activitat econòmica, es crea ocupació i augmenten els ingressos fiscals. A més, s'estalvien despeses per prestacions d'atur i despeses sanitàries, en la mesura que, es fa prevenció de malalties i descompensacions de la salut d'aquestes persones més fràgils i que situacions que fins ara eren ateses en hospitals passen a ser ateses per centres residencials.

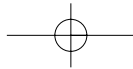
82

En primer lloc, després d'establir un sistema de valoració homogeni i garantidor d'igualtat per valorar el grau de dependència de les persones, caldran serveis d'atenció domiciliària i teleassistència per a persones que ho necessitin. Es tracta de persones que, pel seu nivell de dependència poden continuar vivint a les seves llars però que necessiten ajuda per a la realització d'algunes tasques quotidianes. Aquest tipus de serveis són molt interessants en la mesura en què, d'aquesta manera, no es produeix el desarrelament de la persona, que pot continuar vivint en el seu entorn social, i s'eviten situacions de desorientació que moltes vegades es produeixen en sortir de l'entorn habitual. Aquesta opció, a més

d'integradora, facilita la creació de nous llocs de treball, si bé cal incidir en la necessitat d'una formació òptima i de qualitat d'aquests/es treballadors/es en l'atenció a la vellesa i en la cura de persones amb discapacitats.

D'altra banda, cal potenciar l'establiment d'una xarxa de centres de dia i de centres de nit, públics o concertats, que també resultarà molt positiva en l'atenció a les persones dependents. Aquests centres s'haurien d'adreçar a persones amb un grau de dependència tal que l'ajuda a domicili ja no els resulta suficient o aquelles que poden compaginar les dues modalitats de suport. La persona acudeix al centre durant la major part del dia i després es traslladada al seu domicili on passa la nit amb la seva família o amb un ajut de teleassistència si viu sola. El centre de dia permet que aquestes persones gaudeixin d'unes atencions adequades a la vegada que no queden aïllades en la mesura en què al centre estan en contacte amb d'altres individus en situacions similars a la seva, al mateix temps que no perden el seu arrelament familiar i el seu entorn habitual. Per tot això, és del tot imprescindible l'ampliació a curt termini de places d'oferta pública i assegurar un bon servei de transport de centres de dia i de nit.

Els habitatges assistits o amb serveis també són una bona opció que caldrà potenciar creant i planificant una xarxa amb aquestes característiques. Són habitatges per a persones amb un grau de dependència moderat, és a dir, per a persones que encara són capaces de valer-se per si mateixes. Es tracta d'habitatges que han de donar resposta a les necessitats de les persones dependents, especialment pel que fa als problemes de mobilitat que poden tenir. D'altra banda, aquests habitatges han de comptar amb serveis socio-sanitaris comuns. Aquest tipus de serveis permeten que les persones amb un grau de dependència baix i moderat puguin mantenir la seva independència a la vegada que es troben ateses de manera correcta i la seva qualitat de vida no es veu afectada. En aquesta mateixa línia, s'han de potenciar plans per adaptar les llars de persones amb graus baixos de dependència a les seves necessitats, tot fent-les accessibles.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Pel que respecta les persones amb un grau de dependència elevat, s'ha de potenciar una xarxa de residències públiques o concertades. D'aquesta manera es poden proporcionar a aquestes persones les contínues atencions que necessiten. En aquest punt també cal referir-se a la xarxa hospitalària, ja que, sovint es fa un ús incorrecte d'aquesta que acaba prestant serveis d'atenció contínua per la manca de centres residencials. En el cas de situacions de persones amb un grau sever de dependència és necessària una coordinació molt bona que permeti un pas fluid de les situacions en què es requereix assistència sanitària (ingrés hospitalari o en un centre sociosanitari) a les situacions en què es requereixen cures no sanitàries (ingrés en residència). Així, s'aconsegueix no malbaratar recursos i un alleujament de la demanda de llits als hospitals en deixar lliures unes places ocupades, fins aleshores, de manera innecessària. Finalment, considerem que totes les residències catalanes han d'adequar-se a tots els models de família presents al nostre país, i tenir cura de les parelles grans homosexuals amb la mateixa dignitat i respecte que la resta de parelles.

84

Pels casos en què la família de la persona dependent hagi decidit continuar fent-se'n càrrec de la seva cura, amb la formació i el suport econòmic adequat a les necessitats, cal proporcionar serveis de suport als cuidadors i de descans per a caps de setmana i per a èpoques de vacances, o en moments de necessitat familiar per diverses raons. A través d'aquest servei es proporcionen, de manera ocasional, bé serveis d'atenció domiciliària, bé serveis de residència a la persona dependent per tal de proporcionar un període de repòs a la família cuidadora.

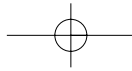
Per a la consecució dels objectius bàsics que es persegueixen amb aquestes serveis, és necessari que es prestin de forma paral·lela perquè es tracta de serveis, en moltes ocasions, complementaris que responen a diferents situacions personals i a diferents graus de dependència. Així, en cas de produir-se el pas d'un grau a altre de dependència no s'incorreria en una insuficiència en la cobertura i en la consegüent desprotecció de les persones dependents. Cal per assolir aquests

objectius, apropar els recursos a l'entorn de la persona. Per tant, s'ha de descentralitzar, transferir competències i finançament a l'administració de la Generalitat vers el món local.

D'altra banda, des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem que el maltractament a persones grans, ja sigui físic o psíquic, familiar o institucional, és un fenomen que no podem ignorar. Per aquest motiu, apostem per la creació d'un protocol d'actuació en el què participin diversos col·lectius (policies locals, mossos d'esquadra, metges de capçalera, jutges, advocats, forenses, etc.) per tal de prevenir i detectar de manera ràpida aquests casos. Així mateix, creiem que és necessari un control estricte dels centres residencials en la línia d'evitar la reproducció d'aquesta xacra social.

Hem de fer especial esment a les persones afectades d'Alzheimer i/o de malalties degeneratives i a les seves famílies per l'impacte i repercussió que aquesta malaltia té en el nucli familiar. Aquests serveis prenen especial importància en l'àmbit rural que requerirà d'un pla específic d'abordatge i planificació de serveis. A l'àmbit rural la manca de serveis generals, normalment ubicats a les capitals de comarca, i uns deficients sistemes de desplaçament i transport públic, empitjoren la situació de dependència de la gent gran, acusada per la dimensió social de dificultat a l'accés de serveis generals bàsics i, que sovint acaba essent el detonant d'ingressos residencials precoços que podrien evitar-se si es donessin els serveis de suport adient familiars i personals.

Igualment s'ha de pensar en un model de centres residencials adaptats i flexibles en el seu funcionament a aquesta realitat. La xarxa de residències adreçades a la gent gran, requereix també d'un abordatge específic en el món rural. Els centres residencials han de convertir-se en centres integrals de provisió de serveis externs adreçats a tota la població dependent (àpats a domicili, bugaderia, podologia, rehabilitació funcional, professionals d'ajut a la llar, auxiliars sanitaris i teleassistència.....). En zones rurals els centres residencials han de

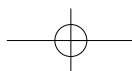
Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

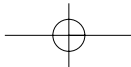
constituir-se com a punt neuràlgic des d'on prestar la globalitat de serveis en una zona territorial a persones dependents, tant des del punt de vista de rendibilitat de servei com de l'accessibilitat de la població. Partint d'aquest mateix criteri s'ha de contemplar també la possibilitat de l'ingrés residencial d'altres persones dependents, no només per criteri d'edat, sinó també per criteris de salut i socials, a fi de preservar en el seu entorn la població dependent (convalescències, discapacitats...). Aquesta polivalència viabilitzaria l'establiment de centres integrals en ràtios petites, especialment en zones rurals de poca població i amb dispersió de municipis i veïnats. La proximitat facilitaria l'accés de les visites del veïnatge i familiars a la persona dependent ingressada, pal·liant el desarrelament que es deriva dels ingressos residencials, així com allargaria el manteniment en la llar de les persones amb dependència moderada.

86

Però les polítiques per a la gent gran no són únicament les d'atenció a la dependència. La major esperança de vida comporta les possibilitats de gaudir d'una vellesa amb plenitud, d'una vellesa activa. Gaudir del temps lliure, de les relacions personals, poder jugar i conviure amb els/les nets/es (fins i tot poder fer allò que no varen poder fer amb els/les fills/es quan eren petits/es), portar a terme accions de voluntariat i de solidaritat, donar suport a la família en tasques quotidianes, participar en els moviments associatius de gent gran i del propi barri,... És per això que la gent gran ha de tenir veu i ha de poder participar en les decisions que els afecten. Ha de comptar en la vida social en peu d'igualtat a la resta de persones i, sobretot, ha de poder opinar i participar en el disseny de les polítiques que afecten més directament el col·lectiu amb interacció amb la resta de la població en general (gestió de casals, serveis municipals, espais urbans, eliminació de barreres, atenció sanitària, ...).

Per altre costat, és necessari evitar el perill de l'anomenada "escletxa digital" i posar a l'abast de la gent gran la possibilitat d'utilitzar els avantatges de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en les mateixes condicions que la resta de la població.

Cal considerar la vellesa com a una etapa de la vida humana en la que no només hi ha un component assistencial i hem de garantir els mitjans necessaris per poder gaudir d'una vida autònoma i independent. Hem de positivar l'etapa de fer-se gran, viure des de la maduresa i el reconeixement a la feina feta. Fer-se gran és aprendre a viure des d'altres prioritats, des de la plenitud que comporta tenir uns anys que poden ser i han de ser intensos. Considerem important rescatar els valors que encarnen les persones grans, com l'experiència i la memòria.

La protecció social contra la pobresa

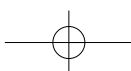
Les velles i les noves formes de pobresa

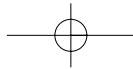
La Cimera de Lisboa va establir com a un dels principals objectius de la Unió Europea la lluita contra l'exclusió social i la pobresa, a fi d'aconseguir la seva eliminació. Tenint en compte els nous temps, cal també vetllar perquè la societat de la informació esdevingui una societat incloent i integradora, sobre la base d'un accés igualitari i efectiu a les noves tecnologies.

87

A Catalunya existeixen prop de 1,2 milions de persones en situació de pobresa, que representa el 18,6 % del total de població. Aquest percentatge ha crescut respecte l'any 1996 (15,2%), de manera que podem dir que la situació de pobresa ha empitjorat de forma preocupant els darrers 10 anys.

Des dels anys noranta, la població de Catalunya ha patit un gran creixement i amb aquest creixement també han aparegut i augmentat les noves formes de pobresa. Els aturats, la gent gran o pensionistes, els ex-presos, la immigració, els joves, les famílies monoparentals amb una dona al capdavant i persones amb alts nivells d'exclusió, constitueixen actualment els col·lectius amb més risc de patir una situació de pobresa a Catalunya.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

D'altra banda també hem d'estar atents a la situació en ocasions indigna de les persones vídues, especialment dones que viuen soles i revisar les pensions de les que són beneficiàries, per poder complementar aquelles més baixes, evitar possibles situacions de risc social i poder oferir així una “vellesa” de qualitat per a aquest col·lectiu.

Les respostes a aquesta situació han de tenir un caràcter global i transversal que permeti fer front a la multiplicitat de causes que la provoquen, però també que permeti prevenir situacions futures de pobresa i exclusió entre els col·lectius amb major risc. Així, s'han d'adreçar mesures a la formació de persones en situació d'exclusió per tal de possibilitar la sortida de la pobresa a través de l'ocupació i programes d'integració social. D'altra banda, també s'ha de garantir l'accés al sistema sanitari, especialment important per aquelles persones per a les què la situació de pobresa té el seu origen en problemes de salut. Finalment s'ha d'assegurar que els/les fills/es i les persones dependents d'altres en situació de pobresa tinguin les necessitats bàsiques cobertes i puguin accedir al sistema educatiu (per garantir la igualtat d'oportunitats), així com assegurar l'habitatge a partir d'habitatge social de lloguer que els permeti un habitatge en condicions dignes a uns preus acords amb la seva situació personal.

88

S'ha d'impulsar la cooperació entre el sector públic i les iniciatives socials i les ONGs per la seva capacitat de col·laboració voluntària i atenció a problemes específics, tant en conscienciació entorn a la problemàtica de la pobresa com en la lluita contra l'exclusió social.

Renda Bàsica: perspectives i limitacions

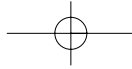
La Renda Bàsica s'ha convertit en una proposta molt present en el debat polític i social en els darrers temps. Es tracta d'un mecanisme de caràcter bastant genèric que es basa en l'establiment d'una Renda Bàsica de Ciutadania. Aquesta

Renda Bàsica estaria garantida per l'Estat i la percebrien la totalitat dels/de les ciutadans/es independentment del seu nivell d'ingressos, del seu patrimoni i dels seus recursos econòmics i financers. No es tracta de cap tipus de subvenció o subsidi condicionat, ni pressuposa la satisfacció de cap requisit sinó només el de la ciutadania o residència acreditada.

El principal avantatge d'aquesta proposta rau en el fet que suposaria una millora de la situació econòmica de tots/es els/les ciutadans/es però, especialment, dels/de les més pobres. La millora de la seva situació suposaria, sobretot, que no es trobarien tan condicionats per la manca de recursos en les seves relacions amb la resta d'agents socials i econòmics i, en conseqüència, el seu poder de pressió seria major obtenint, d'aquesta manera, un resultat més favorable en aquestes relacions o negociacions. En el cas concret de les persones assalariades, el fet de posseir una renda independentment del treball desenvolupat provocaria la no acceptació d'unes condicions de treball tan precàries com moltes de les quals es donen actualment. Per tant, podríem dir que es produiria un augment en la llibertat dels individus amb menys recursos econòmics.

No obstant, el fet que la renda fos la mateixa per a tothom no la convertiria en un instrument per a la reducció de les desigualtats. La Renda Bàsica té sentit en la mesura que defineix una renda mínima que caldria assegurar a tothom amb uns ingressos inferiors, però no en la mesura que sigui una renda a garantir a tothom al marge dels seus ingressos.

Els i les socialistes defensem una fiscalitat progressista que permeti finançar la consolidació de l'Estat de Benestar sota els principis d'igualtat, solidaritat i justícia social. Un Estat de Benestar que promogui l'autonomia dels ciutadans i ciutadanes i una Administració pública que gestioni els recursos sota els criteris d'economia, eficàcia i eficiència per tal de fer-lo sostenible.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Per tant, en els circumstàncies actuals, no veiem encara prioritari ni viable la universalització de la Renda Bàsica. Des de la nostra perspectiva un objectiu fonamental és la lluita contra la pobresa i l'exclusió.

Per aquest motiu hauríem d'elaborar i exigir dos tipus de programes:

1. Prestació de recursos econòmics destinats a aquelles persones amb ingressos insuficients, però amb dificultats o impossibilitat per accedir al mercat laboral per les seves condicions d'edat, salut, físiques, mentals... i, per tant, no susceptibles d'acollir-se a programes d'inserció laboral.

2. Prestació de recursos econòmics vinculats a la participació en programes de reinserció laboral.

En tots dos casos cal tenir en compte la transversalitat del conjunt del sistema de serveis socials, sanitat, ocupació, educació, habitatge, etc.

Una política catalana de cooperació al desenvolupament

El nostre model de benestar és altament positiu per a la qualitat de vida de la ciutadania però hem de tenir en compte que només beneficia el 20% de la població mundial, i ni tan sols això, si tenim en compte que als països desenvolupats existeixen grans bosses de pobresa, anomenades quart món, amb unes condicions de vida molt per sota de les dels seus conciutadans. Convé, doncs, no perdre de vista aquesta realitat quan ens plantegem l'aprofundiment de l'Estat del Benestar en la nostra societat.

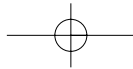
Les societats de molts països del Sud són encara econòmicament i social pre-industrials, amb una economia sustentada hegemònicament en l'agricultura i en l'extracció de matèries primes del subsòl. Societats en què l'Estat de dret és

incipient i/o poc desenvolupat. Aquestes dues variables fan que un nombre cada vegada més important d'individus d'aquestes regions emigrin cap als països desenvolupats, entre ells el nostre.

Així doncs, a l'hora de dissenyar un model de benestar s'han de tenir en compte, també, la política d'immigració i la política de cooperació al desenvolupament, si més no perquè, tant la mundialització com l'increment de la immigració, afecten a moltes vessants la nostra estructura social. Respecte la política d'immigració, el control de fluxos és un element important en la mesura en que serveix per preparar una recepció adequada i per dimensionar de manera correcta les necessitats plantejades. No obstant, no hem de caure en la simplificació de la totalitat de la política immigratòria al control de fluxos. Això implica que la política immigratòria ha de tenir un caràcter transversal ja que el fet migratori afecta a una gran diversitat d'àmbits de la vida social, política i cultural.

Respecte la política de cooperació al desenvolupament, en un temps històric en què els desequilibris econòmics i socials entre el Nord i el Sud són cada vegada més profunds, Catalunya no pot quedar-se al marge de la lluita contra la pobresa al món. Tampoc no pot delegar en la societat civil la responsabilitat d'impulsar una política pública de cooperació al desenvolupament (CaD) i foment de la solidaritat.

Els eixos centrals d'aquesta política han de ser unes polítiques educatives que incorporin els valors de solidaritat, justícia social i cultura de pau; una política de comunicació que incorpori la defensa d'aquests valors; una política exterior que faci compatible els interessos de Catalunya amb el compliment dels drets humans; la transversalitat en les polítiques impulsades per les diferents conselleries; i un impuls a estratègies de co-desenvolupament principalment amb aquells països generadors de la immigració que arriba a Catalunya.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

Des del Partit dels Socialistes de Catalunya creiem que l'establiment d'aquest context de diàleg i de cooperació és essencial en la nostra voluntat d'aconseguir un món on la justícia social i la pau siguin els principals elements.

Execució penal i política social

Podem afirmar que la política penitenciària no és més que una expressió complementària de les polítiques socials d'una societat. Una societat moderna es defineix, entre d'altres coses, pel tractament que ofereix als seus penats. Quan un sistema polític presta atenció preferent a l'objectiu de la cohesió social i desenvolupa polítiques de protecció vers els sectors més febles i vulnerables de la seva població, també acostuma a dotar-se d'un sistema penitenciari que posa l'accent en la resocialització dels interns, mitjançant actuacions de formació, treball i contacte amb l'entorn social. En resum, entén que les polítiques d'execució penal no són sinó una part de les seves polítiques socials. En canvi, els sistemes polítics que minimitzen la intervenció social de les institucions públiques aborden la política penitenciària des de l'estricta perspectiva de la seguretat i la repressió. És propi del pensament més conservador sostenir la condició irrecuperable del delinqüent i, en conseqüència, afavorir el seu aïllament i la seva separació de la normalitat ciutadana. Ens trobem, en aquests casos, davant un fracàs social que no es vol admetre.

92

La imatge de l'acció penitenciària s'associa, sovint, a una percepció negativa per part de l'opinió pública que s'estén sobre els professionals del sistema i sobre els centres i equipaments i el seu impacte en l'entorn social en què s'insereixen. Per tal de que s'abandonin aquests estereotips és necessari millorar el coneixement de la realitat penitenciària i de la seva dimensió social, així com, de la seva contribució a la protecció dels drets dels ciutadans i a la seguretat pública.

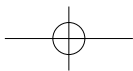
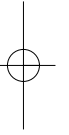
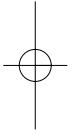
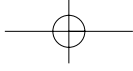
La preocupació legítima per la defensa dels drets i la seguretat de la ciutadania i la necessària aplicació de la justícia per aconseguir-ho no es

contradiu amb la deguda atenció als drets dels presos i preses i a la seva recuperació; ben al contrari, es tracta de dos aspectes que s'integren. Així, prevenció, detenció, custòdia i resocialització són intervencions complementàries entre sí.

Des del nostre posicionament progressista apostem per continuar promovent, buscant la complicitat del conjunt d'operadors que intervenen en el sistema penal i penitenciari, pràctiques alternatives a l'encarcerament des del convenciment que la presó només ha d'utilitzar-se com a darrer recurs en els supòsits respecte dels quals no quedin alternatives possibles. Es tracta, en definitiva d'establir nous camins que ens permetin superar vells esquemes socials reactius envers la delinqüència i que ofereixin més i millors possibilitats d'integració social de les persones sotmeses a mesures d'execució penal.

Més enllà de la tant necessària millora de les infraestructures, apostem per seguir treballant per la modificació del marc actual; i per l'increment dels mecanismes vinculats a la prevenció i lluita contra les desigualtats i mancances socials, que són l'origen de gran part de les carreres delictives; i per l'augment dels nivells de coordinació interinstitucional en favor de les polítiques socials i de reinserció.

Els i les socialistes refermem, doncs, la nostra voluntat d'apostar pel medi obert i per mesures penals alternatives, tot superant vells esquemes reactius, i estem convençuts que és per aquest camí que avançarem cap al foment d'un ampli diàleg social que faciliti els processos d'integració de les persones adultes, joves i menors, sotmeses a mesures d'execució penal.

VI. PROPOSTES PER A UNA NOVA POLÍTICA DE BENESTAR

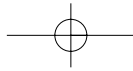
1. Plantegem una modernització de l'Estat del Benestar que garanteixi uns nivells de vida dignes a tota la ciutadania. El model de benestar ha de canviar si volem que els reptes del nou context no afectin la qualitat de vida a Catalunya. La modernització ha d'implicar millores de les prestacions i del funcionament de l'Estat del Benestar, amb augments de l'eficàcia i de l'eficiència en la seva gestió.

2. Apostem per un Estat del Benestar centrat en les inversions. Cal un pas més en la configuració del nostre Estat del Benestar, anar més enllà de l'Estat com a protector de les persones i com a regulador de les conductes. Es tracta d'un Estat que proporciona instruments als/a les ciutadans/es perquè les seves necessitats bàsiques estiguin garantides a la vegada que respecta la seva autonomia i la seva capacitat de decisió.

3. Plantegem un Estat del Benestar que tingui com a objectiu principal la promoció i la implantació de la igualtat d'oportunitats. La garantia de les mateixes oportunitats per a tothom és fonamental per tal que cadascú pugui triar lliurement la seva opció de vida independentment de factors aliens a la pròpia voluntat.

4. La corresponsabilitat ha de caracteritzar la utilització que la ciutadania faci dels serveis públics. Les limitacions d'instruments i recursos a què, de manera inevitable, hem de fer front ens forcen a una actitud responsable per tal d'assegurar la permanència del nostre model de benestar. L'aposta ferma per uns serveis públics de qualitat i universals no ens pot fer defugir el debat al voltant del bon ús que el conjunt de la ciutadania faci dels mateixos per garantir la sostenibilitat futura del nostre Estat de Benestar.

5. La qualitat dels serveis resulta indispensable en el nostre projecte de benestar. Uns serveis públics d'una elevada qualitat són una característica clau d'un Estat del Benestar fort i modern i, alhora, suposen una ciutadania que gaudeix d'uns elevats nivells de vida.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

6. L'Estat del Benestar té com a principal raó de ser la resposta a les necessitats bàsiques de la ciutadania. És per això que apostem per un model de benestar en què la persona sigui l'eix central del sistema. Unes prestacions públiques en què les necessitats de la persona siguin la clau del seu disseny i del seu funcionament.

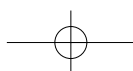
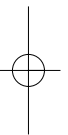
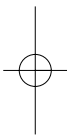
7. Proponem un sistema caracteritzat per una adient flexibilitat. Davant la complexitat creixent de la nostra societat cal un Estat del Benestar capaç d'adaptar-se a les necessitats diverses que poden sorgir en el seu si. La resposta adient a les necessitats de les persones passa per la seva adequació a demandes diferents en una situació de canvi constant.

8. Entenem que el nostre Estat del Benestar ha de presentar un elevat component preventiu que només és possible si actua seguint els principis d'agilitat i de reactivitat. Tant el manteniment com el reforçament del nostre model de benestar passen, necessàriament, per l'assoliment d'aquests principis en el funcionament quotidià de l'Estat del Benestar.

9. Proponem un Estat del Benestar de caire eminentment democràtic. Per tant, la transparència en la gestió i la participació de ciutadania i del Tercer Sector (entitats i associacions) en el disseny i funcionament dels serveis són factors clau del nostre projecte de benestar.

10. En matèria de política educativa defensem un augment de la despesa pública en educació per alumne/a a Catalunya que, actualment, és clarament inferior a la mitjana d'Europa. L'augment d'aquesta despesa és imprescindible si volem que el nostre sistema garanteixi, de manera efectiva, la igualtat d'oportunitats entre la ciutadania.

11. El context canviant i divers que caracteritza la societat actual fa necessàries respostes singularitzades a les diferents demandes educatives. Així, propugnem l'abandonament de solucions generals i homogeneïtzadores per adaptar-nos a les diferents necessitats sorgides segons el territori, el sector i els usuaris.

12. Apostem per un aprofundiment en l'aplicació del Pacte Nacional per a l'Educació. Hem de continuar avançant per tal d'aconseguir una major qualitat educativa per a tothom.

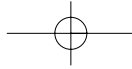
13. Hem de continuar amb la política d'extensió de la xarxa d'escoles bressol de qualitat impulsada des del govern de la Generalitat. Resulta fonamental un augment del nombre de places d'educació de 0 a 3 anys tant per a la igualtat d'oportunitats dels infants com per al foment de la conciliació entre la vida laboral i la personal.

14. L'extensió efectiva de l'èxit escolar per a tothom és el principal objectiu del nostre sistema educatiu. Hem d'impulsar mesures estrictes per incrementar els nivells d'èxit en totes les capes de la població, assegurant accions d'orientació i acompanyament a tot l'alumnat que ho necessiti per tal d'evitar greuges en la seva posterior incorporació al mercat laboral, amb programes d'intervenció i de treball conjunt escola-comunitat i famílies.

15. Apostem per la formació a totes les edats. Cal promoure la formació de les persones grans que a la seva infantesa i joventut no van poder tenir-ne, propiciant la seva integració tant en l'ensenyament reglat, com fomentant l'ensenyament específic.

16. Aconseguirem fer realitat, amb mesures de govern decidides i amb una inequívoca voluntat política de les diferents administracions públiques, la implantació de polítiques de proximitat en l'educació. Situarem en l'eix de l'educació el triangle format per formació, territori i teixit econòmic.

17. Defensem un augment de la despesa pública sanitària per assegurar un bon funcionament i la millora de la qualitat del sistema sanitari català, caracteritzat per un finançament públic i una provisió diversa. En aquest sentit, creiem que és necessari un augment de la despesa pública en salut des dels 1.000 euros actuals per persona i any a 1.500 euros per persona i any.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

18. Entenem que la millora del sistema sanitari català passa, inevitablement, per la seva personalització, major humanització i agilització. És a dir, els serveis sanitaris han de tenir com a principal prioritat l'atenció a les necessitats de la persona.

19. El dèficit del sistema sanitari, en bona mesura conseqüència de l'augment del nombre d'usuaris/àries, ens aboca a la millora en la gestió dels recursos, així com a la racionalització de la despesa per tal d'assegurar la seva sostenibilitat.

20. Hem d'aconseguir l'equilibri entre la solvència financera del nostre sistema de pensions i l'ampliació solidària de l'Estat del Benestar. Aquest equilibri resulta imprescindible per a la sostenibilitat del sistema. Tanmateix cal intensificar els esforços per tal d'assolir un nivell digne de totes les pensions.

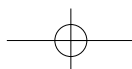
98

21. Apostem per un increment tant de les taxes d'activitat com de les taxes d'ocupació per continuar augmentant, d'aquesta manera els recursos de la Seguretat Social i assegurar-ne el seu manteniment en el futur.

22. Proposem un model de jubilació gradual i flexible, capaç d'adaptar-se a les necessitats dels/de les treballadors/es i de fer possible una transició plàcida a la jubilació.

23. Defensem la inversió en sectors productius intensius en capital i d'elevat valor afegit que suposin augments significatius de la productivitat, de manera que es generin increments constants del PIB i que es creïn llocs de treball.

24. És necessària la modernització i extensió del sistema de serveis socials per tal de fer front de manera adequada al sorgiment de noves necessitats i de noves demandes de benestar en una societat cada vegada més diversa.

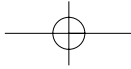
25. Proponem la universalització dels serveis socials que fins ara només cobrien la part més desafavorida de la societat. Tots/es els/les catalans/es han de tenir dret a les prestacions de benestar que han d'estar assegurades com a dret de ciutadania. La garantia d'uns nivells comuns de benestar farà de la justícia social un dels elements definidors de la nostra societat.

26. Apostem per incrementar el catàleg de serveis socials. Per aconseguir un sistema de serveis socials veritablement desenvolupat cal ampliar les prestacions que han d'estar definides de manera clara i graduades d'acord a la seva importància.

27. Entenem que les polítiques d'integració de la immigració són claus per a la cohesió de la nostra societat. Per aquest motiu, creiem que és necessari continuar aprofundint en aquest tipus de polítiques, en què els serveis socials tenen un paper molt destacat, determinant unes directrius clares per facilitar els processos d'integració, incloent l'extensió de drets polítics a les persones immigrants.

28. Impulsar, fomentar i dur a terme polítiques de co-desenvolupament amb aquells països de major presència a la nostra societat. Les persones nouvingudes s'erigeixen en protagonistes davant els seus llocs d'origen perquè són interlocutors a l'hora d'establir ponts de diàleg entre les dues societats. A través del co-desenvolupament s'incideix en tres eixos fonamentals: l'econòmic, el social i el polític, provocant el desenvolupament local en la comunitat del sud i fomentant una major identificació d'aquesta nova ciutadania de Catalunya amb la societat d'acollida.

29. Defensem un increment de les polítiques de suport als diferents models de família existents a la nostra societat, especialment els ajuts econòmics i la prestació de serveis. Continuarem treballant per fer possible la conciliació de la vida laboral i familiar, així com la plena integració de la dona en el món laboral amb igualtat d'oportunitats.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

30. Per als col·lectius en situació de risc o maltractament s'han d'impulsar polítiques preventives i de tractament per a víctimes i agressors, abordant integralment qualsevol tipus d'expressió d'aquesta situació, sobretot, quan es dirigeix a les persones més vulnerables per raons d'edat, salut, cultura o gènere.

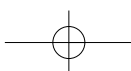
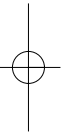
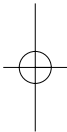
31. La prevenció i protecció davant possibles situacions de discriminació raons d'orientació sexual és fonamental per aconseguir una societat cohesionada. En aquest sentit, en els col·lectius homosexuals sorgeixen noves necessitats i hem de treballar per continuar aprofundint en polítiques que assegurin solucions i que garanteixin la seva igualtat efectiva de drets i d'oportunitats.

32. La garantia de la independència i de l'emancipació dels/les joves ha de ser l'objectiu central de les polítiques de joventut. Entenem que és necessari impulsar mesures per tal que els/les joves puguin decidir el seu projecte de vida sense constreyniments aliens a la seva voluntat.

33. Les polítiques de protecció de la infància i l'adolescència han de tenir com a eix central la importància dels infants per a la societat, així com els seus drets com a ciutadans i ciutadanes. La prevenció i protecció de situacions de risc han de ser elements fonamentals.

34. Propugnem la universalització dels serveis d'atenció a la dependència com a dret de ciutadania. L'extensió d'aquests serveis a tothom resulta imprescindible en la nostra voluntat d'extensió i modernització de l'Estat del Benestar.

35. Per tal d'arribar a poder garantir a tothom que ho necessiti la protecció i suport davant de les situacions de dependència caldrà invertir en la creació i desenvolupament d'una xarxa de serveis d'atenció a la dependència (residències, centres de dia, centres de nit, habitatges amb serveis per a gent gran dependent, equips d'atenció domiciliària, transport per a persones amb mobilitat reduïda...).

36. Destaquem el paper clau de l'Economia Cooperativa i el Tercer Sector en el nou sistema de serveis socials. Caldrà fer un gran pas endavant en la seva promoció, adaptació i consolidació, per tal que puguin portar a terme de manera eficient la seva tasca, amb l'impuls, la innovació, el suport i finançament adequats, però sempre, amb el control i acreditació pública dels serveis.

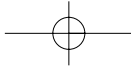
37. El caràcter de prevenció i la continuïtat assistencial són fonamentals en l'atenció a la dependència. Per aquest motiu, entenem que una acció sociosanitària integrada és essencial en la protecció social de la dependència.

38. Apostem per assegurar el caràcter públic del finançament dels serveis a persones que pateixen alguna discapacitat com a mesura bàsica contra la discriminació que acostuma a patir aquest col·lectiu.

39. Defensem la gran importància d'un sistema modern i extens d'atenció domiciliària en la cura de la gent gran que permeti a les persones grans mantenir-se en la seva llar el màxim temps possible. Entenem que l'atenció domiciliària és una eina bàsica per garantir la qualitat de vida i l'autonomia de les persones grans i de les persones amb discapacitats.

40. Entenem que és necessària una major coordinació i interacció entre l'assistència sanitària i l'assistència no sanitària en l'atenció a les persones grans, tant per millorar el funcionament del sistema com per millorar l'atenció personal.

41. En la prevenció de la pobresa apostem per una renda mínima que complementi els ingressos d'aquelles persones que no arribin a un determinat nivell d'ingressos bàsic per viure de manera digna. És per això que, en la nostra voluntat d'assegurar una renda mínima garantida, no té sentit una renda per a tothom independentment dels seus ingressos.

Vells i nous drets de l'Estat del Benestar

42. L'equitat ha d'estar molt present en el nostre model de benestar. En la nostra voluntat de construir una societat més justa aquest ha de ser un criteri fonamental en les actuacions dels diferents àmbits de l'Estat del Benestar.

43. Entenem que un Estat del Benestar desenvolupat és indispensable si volem que la Catalunya del segle XXI es caracteritzi per la justícia, la solidaritat i la cohesió social.

44. Per a garantir una major eficàcia en els serveis; una major aproximació a la ciutadania; més efectivitat i transparència en la gestió dels recursos; i un major control del servei és imprescindible el traspàs al món local de les oficines de Benestar Social, els casals d'avis, les ludoteques i els centres cívics de la xarxa de la Generalitat de Catalunya.

45. En la definició de les polítiques de benestar els municipis prenen un valor fonamental amb l'objectiu d'afavorir l'equilibri i la cohesió territorial. En aquest sentit el món local juga un paper fonamental, així com, les administracions supralocals que donen suport a aquesta cohesió i ajuden a garantir que la ciutadania no sigui discriminada en funció del lloc on viu.

102

Tots aquests compromisos han d'organitzar-se de cara a aconseguir els objectius establerts en aquesta ponència. El Partit dels Socialistes de Catalunya vol establir-los com a bases per un compromís profund i convençut amb la modernització del nostre sistema de benestar. I per això, cal establir un període de 10 anys al final del qual s'han de poder haver assolit els següents grans avenços:

1. Una extensió àmplia i efectiva del dret a la protecció per a tots/es els/les ciutadans/es de Catalunya.
2. Un increment de la inversió que sigui paral·lel a la millora de la seva eficiència i de la seva sostenibilitat.
3. L'aplicació de les reformes socials que permetin fer del sistema de benestar de Catalunya un dels més avançats del món.

